

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Gminy Ornontowice
z dnia .....

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ORNONTOWICE NA LATA 2026 – 2035

Gminny Ośrodek
Pomocy Społecznej
w Ornontowicach

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	4
WPROWADZENIE	5
METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII	6
METODOLOGIA BADAŃ ANKIETOWYCH	8
WYBÓR METOD I TECHNIK BADAWCZYCH	8
DOBÓR PRÓBY I NARZĘDZIE BADAWCZE	8
PODSTAWY PRAWNE	9
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	10
DOKUMENTY KRAJOWE	10
DOKUMENTY REGIONALNE	11
DOKUMENTY LOKALNE	11
CHARAKTERYSTYKA GMINY ORNONTOWICE	12
POŁOŻENIE	12
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	13
RYNEK PRACY I SYTUACJA GOSPODARCZA	14
EDUKACJA I WYCHOWANIE	15
KULTURA, SPORT I REKREACJA	16
OPIEKA ZDROWOTNA	18
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	19
GMINNY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	19
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	20
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY	21
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	21
PROBLEMY SPOŁECZNE	23
PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ CYBERPRZEMOCY	25
PROBLEM UZALEŻNIEŃ OD ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH	28
SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	29
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	31
ZDROWIE PSYCHICZNE	33
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	34
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	34
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	35
ZAINTERESOWANIA I SPĘDZANIE CZASU WOLNEGO	37
PROBLEM PRZEMOCY ORAZ CYBERPRZEMOCY	38
PROBLEM UZALEŻNIEŃ OD ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH	42
ZABURZENIA ODŻYWIANIA	45
ZDROWIE PSYCHICZNE	45

SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY ORNONTOWICE	47
WSPARCIE OSÓB I RODZIN Z PROBLEMEM UBÓSTWA	47
PRACA SOCJALNA, WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	52
WSPARCIE OSÓB STARSZYCH ORAZ Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	56
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ	60
PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ	61
POMOC OBYWATEŁOM UKRAINY W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM UKRAINY	62
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	64
MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	65
KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	66
<i>Cel strategiczny 1 .....</i>	<i>67</i>
<i>Cel strategiczny 2 .....</i>	<i>69</i>
<i>Cel strategiczny 3 .....</i>	<i>72</i>
<i>Cel strategiczny 4 .....</i>	<i>74</i>
<i>Cel strategiczny 5 .....</i>	<i>76</i>
<i>Cel strategiczny 6 .....</i>	<i>78</i>
RAMY FINANSOWE STRATEGII	79
SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	80
SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII	80
KOMUNIKACJA SPOŁECZNA I PROMOCJA STRATEGII	81
MONITORING I EWALUACJA	81
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	83
BIBLIOGRAFIA	85
SPIS RYSUNKÓW, TABEL, WYKRESÓW	85
SPIS RYSUNKÓW:	85
SPIS TABEL:	85
SPIS WYKRESÓW:	86

Wykaz skrótów

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ornontowicach

KP – Komisariat Policji w Orzeszu

KDR – Karta Dużej Rodziny

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach

GOZ – Gminny Ośrodek Zdrowia w Ornontowicach

NK – procedura „Niebieskie Karty”

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mikołowie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PWD – Placówka Wsparcia Dziennego

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Ornontowicach

UG – Urząd Gminy Ornontowice

PK – Punkt Konsultacyjny w Ornontowicach

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Ornontowice

ARTeria CKiP – ARTeria Centrum Kultury i Promocji

DPS – Dom Pomocy Społecznej

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

Wprowadzenie

Opracowanie i realizacja dokumentu jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obligatoryjna dla każdej gminy w Polsce. Obowiązek ten wynika z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Strategia jako dokument nadrzędny uwzględnia realizowane przez Ośrodek programy pomocy społecznej w tym: program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, program wspierania rodziny, a także program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Celem strategii jest integracja osób i rodzin zamieszkujących daną gminę ze szczególnym uwzględnieniem grup szczególnego ryzyka.

Zgodnie z treścią art. 16b cytowanej ustawy strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna zawierać w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Dotychczas obowiązujący dokument pod nazwą „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice na lata 2016-2025” został przyjęty Uchwałą Nr XVIII/134/16 Rady Gminy Ornontowice z dnia 24 lutego 2016 r. Z uwagi na kończący okres obowiązywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych konieczne jest podjęcie nowego dokumentu opartego o nowe dane oraz diagnozę lokalnej sytuacji społecznej.

Prace nad opracowaniem nowego dokumentu rozpoczęto od powołania Zespołu do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ornontowice na lata 2026-2035. Zespół tworzyli przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, Zespołu Szkół Ponadpodstawowych, Gminnego Ośrodka Zdrowia, ARTERIA Centrum Kultury i Promocji, Gminnej Biblioteki Publicznej, Radnych Gminy oraz Rady Seniorów.

Gmina realizuje Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu swojej infrastruktury bądź wykorzystuje infrastrukturę należącą do innych podmiotów poprzez zawieranie stosownych umów lub porozumień. W ostatnich latach szczególne znaczenie w tym zakresie ma współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

Źródłem danych służących do przygotowania niniejszego dokumentu były dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego jak i dane pochodzące z opracowań takich jak: Raporty o stanie Gminy, oceny zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jak i realizowanych w Ośrodku 3 letnich Programów tj. Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Gminnego Programu Wspierania Rodziny, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Aby lepiej poznać i zidentyfikować problemy lokalnej społeczności przeprowadzono badanie społeczne w formie badania ankietowego wśród dorosłych mieszkańców gminy jak i badania wśród uczniów z klas VI, VII i VIII, uczęszczających do lokalnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego. Na podstawie badania ankietowego dokonano analizy lokalnych potrzeb.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Ornontowice na lata 2026-2035 jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe,

priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Ornontowice na lata 2026-2035 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Ornontowice na lata 2026-2035, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom gminy Ornontowice dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Ornontowice na lata 2026-2035 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcie w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Identyfikacja ich i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Metodologia badań ankietowych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki¹.

Niniejsza diagnoza gminy Ornontowice, ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród mieszkańców oraz uczniów.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Ornontowice zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza². Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród mieszkańców oraz uczniów zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą techniki **CAWI** (ang. Computer Assisted Web Interviews), zakładającej przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet umieszczonych na platformie internetowej dostępnej dla wszystkich osób posiadających link. Dodatkowo wśród mieszkańców badania zostały przeprowadzone metodą ilościową za pomocą techniki **PAPI** (ang. Paper and Pencil Interview) czyli tradycyjnej formy za pomocą kwestionariuszy ankiet papierowych.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badania zostały przeprowadzone od połowy września 2025 roku do końca października 2025 roku i wzięło w nich udział **224 mieszkańców** oraz **135 uczniów** z terenu gminy Ornontowice. Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych, składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W przedstawionym dokumencie wskazano wyniki badań w ujęciu procentowym oraz podając liczbę osób, które udzieliły danej odpowiedzi. Z uwagi na zaokrąglenia wyników badań w ujęciu procentowym do pełnych wartości procentowych, suma procentowego udziału odpowiedzi w niektórych pytaniach nie sumuje się do 100% i może odbiegać o +/- 1 punkt procentowy.

¹ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

² Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą juretyczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa.

Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,

8. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
9. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
10. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
11. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
12. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Ornontowice na lata 2026-2035 jest zgodna z kierunkami polityki w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Ornontowice na lata 2026-2035 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

► **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020** (z perspektywą do 2030 r.), będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

► **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia³. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju

³ *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.*

Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- ▶ Strategia Demograficzna 2040,
- ▶ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- ▶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- ▶ Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
- ▶ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- ▶ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- ▶ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ornontowice są: **Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”**, **Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030**, **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mikołowskim na lata 2024-2033**, **Zintegrowana strategia rozwoju dla obszaru funkcjonalnego powiatu mikołowskiego wraz z przygotowaniem Planu Operacyjnego na lata 2017-2025**.

Dokumenty lokalne

Najistotniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest:

Strategia Rozwoju Gminy Ornontowice na lata 2016-2025, która wyznaczyła **5 celów strategicznych**:

- **CEL 1 „Ornontowice gminą z infrastrukturą społeczną oraz przestrzenią dostosowaną do potrzeb obecnych i przyszłych mieszkańców”**
- **CEL 2 „Ornontowice gminą atrakcyjną do zamieszkania”**
- **CEL 3 „Ornontowice gminą nowoczesnej gospodarki opartej na innowacji i kreatywności”**
- **CEL 4 „Ornontowice gminą z dostosowaną infrastrukturą techniczną do potrzeb odbiorców”**
- **CEL 5 „Ornontowice gminą o wysokiej skuteczności i jakości sprawnego zarządzania”**

Obecnie trwają prace nad uchwaleniem nowej **Strategii Rozwoju Gminy Ornontowice na lata 2026-2035**. Powyższy projekt strategii wyznacza **4 podstawowe cele strategiczne**:

- **CEL 1 „Integracja i jakość życia mieszkańców”**
Wzmocnienie integracji społecznej i podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, edukacji i kultury do roku 2035
- **CEL 2 „Atrakcyjność gospodarcza i turystyczna”**
Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej gminy poprzez wspieranie przedsiębiorczości lokalnej, turystyki i zielonych inwestycji do roku 2035
- **CEL 3 „Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna”**
Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację, rozwój infrastruktury i zrównoważone planowanie przestrzenne do roku 2035
- **CEL 4 „Ochrona przyrody i adaptacja klimatyczna”**
Wzmocnienie odporności środowiskowej gminy poprzez ochronę zasobów naturalnych, adaptację do zmian klimatu i rozwój zielonej infrastruktury do roku 2035

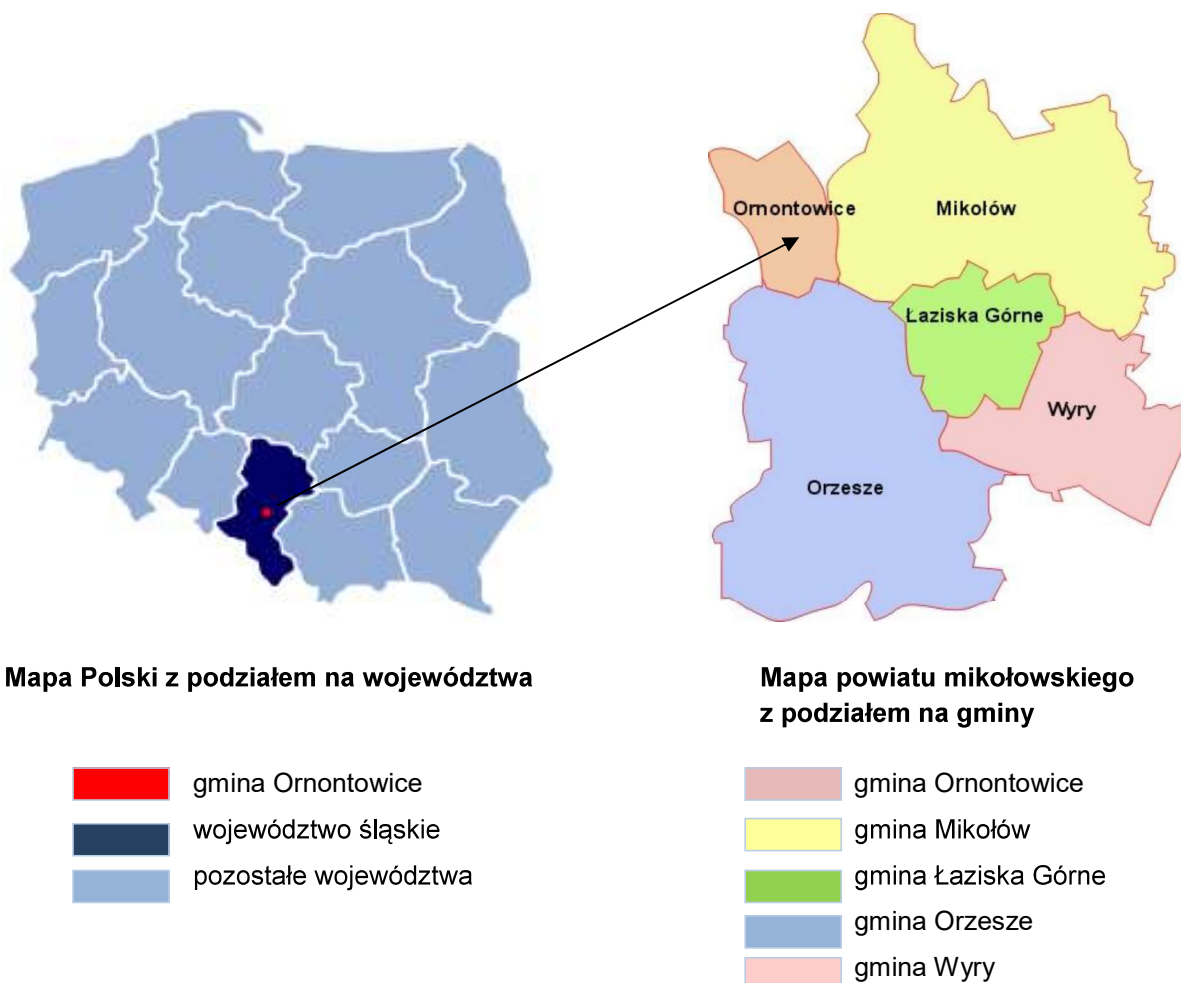

Charakterystyka gminy Ornontowice

Położenie

Gmina Ornontowice jest gminą wiejską położoną w centralnej części województwa śląskiego, na południowy - zachód od stolicy regionu – Katowic. Gmina składa się z jednej miejscowości, nie posiada sołectw. Administracyjnie Gmina Ornontowice przynależy do powiatu mikołowskiego, organizacyjnie do Subregionu Centralnego - Podregion Tyski. Odległość od głównych ośrodków miejskich regionu (Katowice, Mikołów, Tychy, Gliwice, Rybnik) nie przekracza 25 km. Gmina jest dogodnie skomunikowana z siecią autostrad A1 (ok. 3 km – węzeł Dębieszko i ok. 10 km – węzeł Knurów) i A4 (ok. 10 km - węzeł Zabrze Południe). Gmina Ornontowice zajmuje powierzchnię 15 km² i jako najmniejsza gmina powiatu mikołowskiego stanowi 6,4% powierzchni powiatu oraz 0,12% powierzchni województwa śląskiego. Gmina Ornontowice graniczy: od południa z Miastem Orzesze, od wschodu z Miastem Mikołów, od północy i północnego wschodu z Gminą Gierałtowie (powiat gliwicki), od zachodu z Gminą i Miastem Czerwionka-Leszczyny (powiat rybnicki).

Rysunek 1. Położenie gminy Ornontowice

Źródło: opracowanie własne

Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Ornontowice w 2024 roku zamieszkiwało 6002 osoby (stan na 31 grudnia 2024 roku). Na przestrzeni analizowanych ostatnich trzech lat liczba mieszkańców uległa stopniowemu zmniejszeniu. W celu zobrazowania sytuacji demograficznej porównano liczbę mieszkańców z dnia 31 grudnia na przełomie lat 2022-2024.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Ornontowice

Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
6034	6034	6002

Źródło: Opracowanie własne.

Według stanu na dzień 31.12.2022 r. liczba ludności gminy wynosiła **6034 osoby**. Poniżej przedstawiono strukturę wieku ludności.

Tabela 3. Struktura wieku mieszkańców Gminy w 2022 r.

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Razem
0-12	511	488	999
13-20	260	272	532
21-40	819	808	1627
41-64	944	1062	2056
65 i więcej	346	474	820
ogólnie	2930	3104	6034

Źródło: Opracowanie własne. Raport o stanie Gminy Ornontowice za 2022 r.

Bezrobocie w gminie ogółem: 50 osób bezrobotnych, liczba ta zmalała w stosunku do roku 2021 o 19 osób (było 69), (stan na dzień 31.12.2022 r.)⁴

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. liczba ludności gminy wynosiła **6034 osoby**. Poniżej przedstawiono strukturę wieku ludności.

Tabela 4. Struktura wieku mieszkańców Gminy w 2023 r.

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Razem
0-12	499	481	980
13-20	279	296	575
21-40	789	796	1585
41-64	991	1062	2055
65 i więcej	354	485	839
ogólnie	2912	3122	6034

⁴ Dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Mikołowie z siedzibą w Łaziskach Górnych.

Źródło: Opracowanie własne. Raport o stanie Gminy Ornontowice za 2023 r.

Bezrobocie w gminie ogółem: 48 osób bezrobotnych, liczba ta zmalała w stosunku do roku 2022 o 2 osoby (było 50), w tym 23 kobiety (stan na dzień 31.12.2023 r.)

Według stanu na dzień 31.12.2024 r. liczba ludności gminy wynosiła **6002 osoby**.
Poniżej przedstawiono strukturę wieku ludności.

Tabela 5. Struktura wieku mieszkańców Gminy w 2024 r.

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Razem
0-12	482	470	952
13-20	281	282	563
21-40	774	768	1542
41-64	965	1045	2010
65 i więcej	392	543	935
ogólnie	2894	3108	6002

Źródło: Opracowanie własne. Raport o stanie Gminy Ornontowice za 2024 r.

W roku 2022 odnotowano **52 urodzeń i 69 zgonów**, co daje ujemny (-17) przyrost naturalny. W 2023 roku odnotowano **42 urodzenia i 53 zgony**, co daje ujemny (-11) przyrost naturalny. W 2024 roku odnotowano **51 urodzeń i 57 zgonów**, co daje ujemny (-6) przyrost naturalny.
Poniżej przedstawiono tabelę porównującą liczbę urodzeń i zgonów w Gminie.

Tabela 6. Liczba urodzeń i zgonów w Gminie

Lata	Urodzenia	Zgony
2022	52	69
2023	42	53
2024	51	57

Źródło: Opracowanie własne.

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

W ocenie rynku ważnym wskaźnikiem pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu mikołowskiego. Wskaźnik kształtuje się następująco: 2022 rok 2,6%, 2023 rok 2,6%, 2024 rok 3%. W porównaniu do wskaźników stopy bezrobocia w województwie śląskim oraz kraju powiat mikołowski ma najniższe wskaźniki. Stopa bezrobocia w województwie śląskim w latach 2022-2024 kształtuje się na poziomie 3,6%, natomiast w kraju na poziomie 5,2%.

Bezrobocie w gminie ogółem: 43 osoby bezrobotne, liczba ta zmalała w stosunku do roku 2023 o 5 osób (było 48), w tym 26 kobiet (stan na dzień 31.12.2024 r.).

Edukacja i wychowanie

Na terenie Gminy Ornontowice działają następujące placówki oświatowe.

- Zespół Szkolno–Przedszkolny w Gminie Ornontowice, który składa się z Przedszkola im. Kubusia Puchatka oraz Szkoły Podstawowej, organem prowadzącym jest Urząd Gminy Ornontowice
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Mikołowski
- Uzupełnieniem oferty edukacyjnej dostępnej dla dzieci z terenu Gminy są placówki oświatowe prowadzone przez podmioty prywatne, do których zaliczyć można:
  - Niepubliczne Przedszkole Katolickie im. Aniołów Stróżów prowadzone przez Siostry Służebniczki NMP
  - Żłobek – Akademia Rozwoju „Minionkowo”, który zapewnia opiekę dla dzieci do 3 roku życia.

Tabela 7. Liczba dzieci korzystających z placówek na terenie Gminy Ornontowice

Placówka	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Szkoła Podstawowa	543	550	628
Przedszkole	274	271	257
Zespół Szkół Ponadpodstawowych	538	626	582
Niepubliczne Przedszkole Katolickie	42	42	42
Akademia Rozwoju MINIONKOWO	40	38	38

Źródło: Opracowanie własne.

Nawiązując do wyników egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Ornontowice, najgorszy rezultat uczniowie osiągnęli z matematyki, uzyskując średni wynik na poziomie 56 %, zaś najlepiej poradzili sobie z językiem angielskim, w przypadku, którego wartość wynosiła 63,0%.

Istotnym wsparciem dla najzdolniejszych uczniów i studentów z terenu Gminy jest stypendium. Gmina Ornontowice od wielu lat realizuje program wypłaty stypendiów dla dzieci i młodzieży osiągającej wysokie wyniki w nauce. Stypendia Wójta Gminy Ornontowice realizowane są na podstawie Regulaminu przyjętego uchwałami Rady Gminy Ornontowice dla uczniów w Gminie Ornontowice.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat ze stypendium skorzystało:

- 2022 rok – 28 uczniów
- 2023 rok – 27 uczniów
- 2024 rok – 22 uczniów.

W Gminie Ornontowice na podstawie Uchwały Nr XXXIX/330/18 Rady Gminy Ornontowice z dnia 30.01.2018 r. w sprawie wprowadzenia świadczenia pieniężnego „Dofinansowanie żłobkowe” dla rodzin z dziećmi w wieku do lat 3 i uchwał zmieniających, z dofinansowania skorzystało:

- 2022 rok – 21 dzieci
- 2023 rok – 26 dzieci
- 2024 rok – 17 dzieci.

Kultura, sport i rekreacja

➤ KULTURA

W Gminie Ornontowice funkcjonują dwie instytucje kultury: ARTeria Centrum Kultury i Promocji oraz Gminna Biblioteka Publiczna, które zgodnie ze swoim statutami prowadzą działania związane z rozwojem i upowszechnianiem szeroko rozumianej kultury i sztuki.

Stwarzając bogatą ofertę zajęć zarówno dla dzieci i młodzieży, dorosłych, jak i osób starszych. Przy ARTeria CKiP działają:

- Towarzystwo Miłośników Ornontowic
- Chór „Jutrzenka”,
- Zespół folklorystyczny „Marzanki”
- Kapela Podwórkowa „Śląskie Bajery”
- Wolontariusze „Aktywni ART”

ARTeria CKiP udostępnia nieodpłatnie pomieszczenia dla następujących grup, działających na rzecz mieszkańców Gminy Ornontowice, systematycznie wspierając te organizacje:

- Koło Gospodyń Wiejskich
- Teatr „Naumiony”
- Fundacja SZAFKA GRA
- GKS Gwarek
- OSP Ornontowice
- Klub Emeryta
- Rada Seniorów Gminy Ornontowice
- Rejonowe Stowarzyszenie Pszczelarzy
- Związek Hodowców Gołębi
- Uniwersytet Trzeciego Wieku

Kontynuowana jest współpraca ze szkołami tańca. Efektem pracy Szkoły Tańca TEAM Ornontowice jest udział dziecięcych, młodzieżowych i dorosłych par tanecznych w zawodach regionalnych, ogólnopolski i krajowych.

Realizacja podejmowanych działań w zakresie czytelnictwa przez Gminną Bibliotekę Publiczną:

- gromadzenie, opracowywanie, udostępnianie i ochrona zbiorów bibliotecznych (książki, audiobooki, prasa, gry planszowe),
- obsługa wypożyczalni za pośrednictwem systemu bibliotecznego MAK+ - wypożyczenia, zwroty, prolongaty, rezerwacje,
- zapewnienie czytelnikom bezpłatnego dostępu do ebooków, audiobooków na platformie Legimi, w ramach Porozumienia o zakupie dostępu do usługi Legimi zawartego z Biblioteką Śląską w Katowicach,
- organizacja tematycznych spotkań czytelniczych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, warsztatów, akcji czytelniczych, konkursów literackich, wystaw z wykorzystaniem dostępnych zbiorów i zasobów technologicznych.

➤ SPORT I REKREACJA

Na terenie Gminy Ornontowice znajduje się następująca infrastruktura sportowo-rekreacyjna:

- boisko do piłki nożnej przy ul. Zwycięstwa 7b wraz budynkiem i zapleczem sanitarno-szatniowo-administracyjnym,
- boiska treningowe przy ul. Klasztornej,
- boisko trawiaste przy Zespole Szkół Ponadpodstawowych przy ul. Dworcowej 1,
- dwa kompleksy sportowe „Moje Boisko – ORLIK 2012” przy ul. Akacjowej 1a i przy ul. Okrężnej 6 (w skład każdego z obiektów wchodzi: boisko do piłki nożnej z nawierzchnią syntetyczną, boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową, w skład, którego wchodzi boisko do koszykówki i siatkówki oraz budynek socjalno-szatniowy).
- Pumptrack przy ul. Słonecznej, który został oddany do użytku w czerwcu 2024 roku.
- boisko sportowe przy ul. Świerkowej,
- boisko wielofunkcyjne o nawierzchni syntetycznej i dwa place zabaw przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym,
- cztery place zabaw usytuowane przy ulicach: Akacjowej o nazwie „Akacjówka”, Chudowskiej o nazwie „Dolinka”, Jasnej o nazwie „Kubusia Puchatka” oraz Żabik o nazwie „Wesołej Żabki”,
- cztery ogólnodostępne siłownie plenerowe zlokalizowane w sąsiedztwie kompleksów boisk „Moje boisko – ORLIK 2012” przy ul. Akacjowej oraz Okrężnej oraz przy ul. Świerkowej i na terenie stadionu sportowego przy ul. Zwycięstwa 7b,
- kompleks Bulodrom - usytuowany w rejonie Parku Gminnego, składający się z: boiska do gry w bule, siłowni plenerowej, placu zabaw, minigolfa i kręgielni,
- sieć tras rowerowych powstałych w ramach projektu „Sieć tras rowerowych na terenie Powiatu Mikołowskiego – infrastruktura aktywnych form turystyki”. Na przebiegu tras usytuowane są 4 wiaty przy ulicach: Zachodniej, Orzeskiej, Chudowskiej oraz Okrężnej,
- zabytkowy Park Gminny z Amfiteatrem Parkowym wraz z ogólnodostępnym placem zabaw,
- park tematyczny „Świątynia Dumania – Park Archanioła” im. Księdza Jerzego Kiełbasy,
- Zielona Strefa Relaksu wraz z mini-tężnią solankową na terenie Parku Gminnego,
- zestaw street workout „Fit-Park” przy ul. Żabik,
- zestaw street workout „Strong-Park Orna” przy ul. Akacjowej,
- stacja naprawy rowerów oraz ławka solarna usytuowana w rejonie Parku Gminnego.

Na terenie Gminy funkcjonuje Górniczy Klub Sportowy "Gwarek". Działalność klubu współfinansowana jest m.in. z budżetu Gminy Ornontowice w ramach udzielonej dotacji na realizację projektu z zakresu rozwoju sportu na terenie Gminy Ornontowice.

GKS „Gwarek” składał się z następującej liczby zawodników :

- w 2022 r. – 250 zawodników
- w 2023 r. – 250 zawodników
- w 2024 r. – 240 zawodników

we wszystkich seniorskich, młodzieżowych i dziecięcych sekcjach sportowych. W ramach klubu GKS „Gwarek”.

Pozostałe organizacje sportowe w Gminie:

- Klub Sportowy StandART
- Uczniowski Klub Sportowy TEAM ORNONTOWICE

Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy Ornontowice funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Gminny Ośrodek Zdrowia, którego organem założycielskim jest Gmina Ornontowice. Organem inicjującym i opiniodawczym Gminnego Ośrodka Zdrowia jest Rada Społeczna powołana w dniu 31 lipca 2024 r. Uchwałą Nr IV/33/24 Rady Gminy Ornontowice.

Działalność Gminnego Ośrodka Zdrowia zapewnia mieszkańcom Gminy Ornontowice dostęp do opieki medycznej. Z usług Gminnego Ośrodka Zdrowia w Ornontowicach korzystają również mieszkańcy innych gmin.

Tabela 8. Liczba procedur wykonanych w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Gminie Ornontowice

Nazwa świadczenia	Rok 2022- ilość	Rok 2023- ilość	Rok 2024 - ilość
Liczba zdeklarowanych osób do GOZ	6862	7174	7302
Porady lekarskie	37084	38388 (w tym 1584 teleporad, 87 wizyt domowych)	41243 (w tym 2701 teleporad, 107 wizyt domowych)
Porady lekarskie – pacjenci pediatryczni	5431	6580 (w tym 636 teleporad)	5891 (w tym 614 teleporad)
Procedury pielęgniarstwa	4145 (w tym 295 wizyt domowych, 950 szczepień)	5533 (w tym 455 wizyt domowych, 1809 szczepień)	9026 (w tym 459 wizyt domowych, 1344 szczepień)
Profilaktyka fluorkowa	447	442	441
Noworodki objęte opieką położnej środowiskowej	81	51	83
Wizyty domowe położnej środowiskowej	353	328	474
Edukacja przedporodowa	200	263	299
Ilość uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego objętych opieką pielęgniarki	818 – Zespół Szkolno-Przedszkolny, 463 – Zespół Szkół Ponadpodstawowych	633	634
Ilość badań EKG	590	711	822
Ilość badań hematologicznych w laboratorium	12495	6226	6608
Ilość badań USG	590	639	634
Ilość zleconych badań RTG	861	1248	1489
Ilość badań z zakresu medycyny pracy	3692	4186	4304

Źródło: Opracowanie własne. Raport o stanie Gminy Ornontowice za 2022 r., 2023 r., 2024 r.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W Gminie Ornontowice bezpieczeństwo i porządek zapewniają funkcjonariusze **Komendy Miejskiej Policji w Orzeszu**. Poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują oni również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia **Ochotnicza Straż Pożarnych**. W ich podstawowy zakres działalności wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, jednakże członkowie jednostek OSP zabezpieczają także imprezy sportowe oraz kulturalne organizowane na terenie Gminy. Biorą również aktywny udział w życiu społeczno-kulturowym, m.in. poprzez uczestniczenie w obchodach świąt narodowych, współorganizowanie wydarzeń i uroczystości gminnych.

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Ornontowice jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Ornontowicach. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego tj. Gminy Ornontowice. Został on powołany Uchwałą Nr IV/10/91 Rady Gminy w Ornontowicach z dnia 7 sierpnia 1991 roku w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Ornontowice.

Siedziba Ośrodka znajduje się w Ornontowicach przy ul. Żabik 9 w lokalach 6 i 9.

Ośrodek czynny jest w następujących godzinach: Poniedziałek, Wtorek, Czwartek: 7:00-15:00, Środa: 7:00-17:00 Piątek: 7:00-13:00

GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta Gminy oraz uchwałami Rady Gminy. Przy Ośrodku działają: Zespół Interdyscyplinarny zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmująca się problemami uzależnień.

Na podstawie Uchwały nr L/408/22 Rady Gminy Ornontowice z dnia 17 listopada 2022 r. w sprawie utworzenia placówki wsparcia dziennego pod nazwą „Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza”. Placówka ta działa przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. W Świetlicy dzieci ze Szkoły Podstawowej w Ornontowicach mogą skorzystać z oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym profilaktycznych. Placówka działa w Ornontowicach przy ul. Zwycięstwa 7.

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Ornontowice. Należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny
- Urząd Gminy Ornontowice
- ARTeria Centrum Kultury i Promocji
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Gminny Ośrodek Zdrowia
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO),
  - Stowarzyszenie Klub Abstynenta „POWRÓT”
  - Mikołowskie Stowarzyszenie Profilaktyki i Pomocy Psychospołecznej „ZMIANA”
- placówki oświatowe.

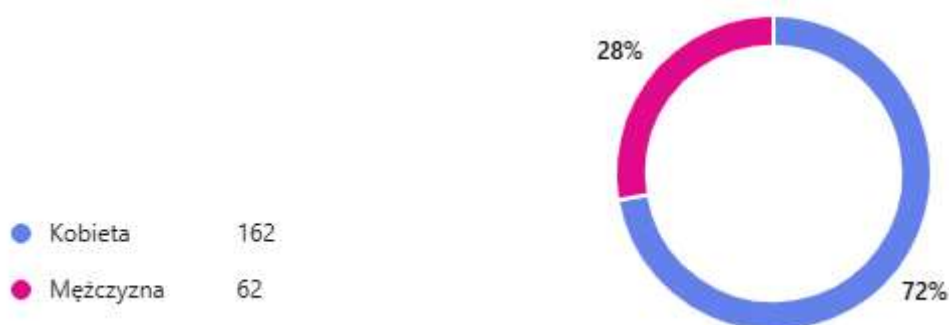
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy mieszkańców gminy Ornontowice. Zbadano takie kwestie problemów społecznych jak: uzależnienia behawioralne, uzależnienia od środków psychoaktywnych, ubóstwo i niewydolność materialna rodziny, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zdrowie psychiczne, sytuacja osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Struktura badanej próby

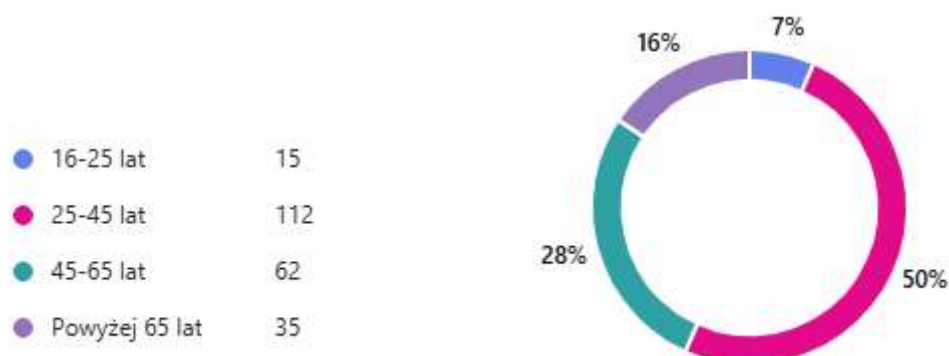
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Ornontowice wzięło udział **224** mieszkańców mających powyżej 16 lat. Ankiety elektroniczne zostały wypełnione przez 183 mieszkańców natomiast ankiety papierowe przez 41 mieszkańców. Wśród ankietowanych 17 mieszkańców to osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 72% ankietowanych (162 osoby), zaś mężczyźni – 28% ankietowanych (62 osoby).

Wykres 1. Płeć: N=224

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowią ankietowani mający 25-45 lat - 50% (112 osób). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 45-65 lat - 28% (62 osoby), powyżej 65 lat - 16% (35 osób), natomiast najmniejszą grupę badawczą stanowili mieszkańcy mający 16-25 lat - 7% (15 osób).

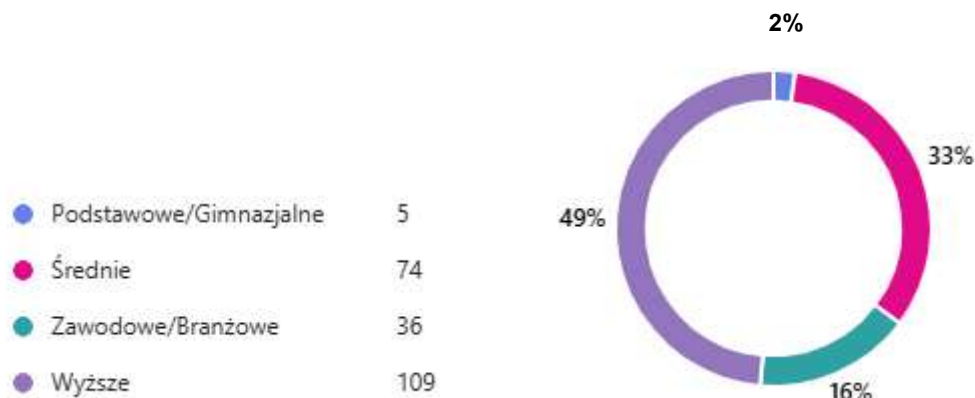
Wykres 2. Wiek: N=224

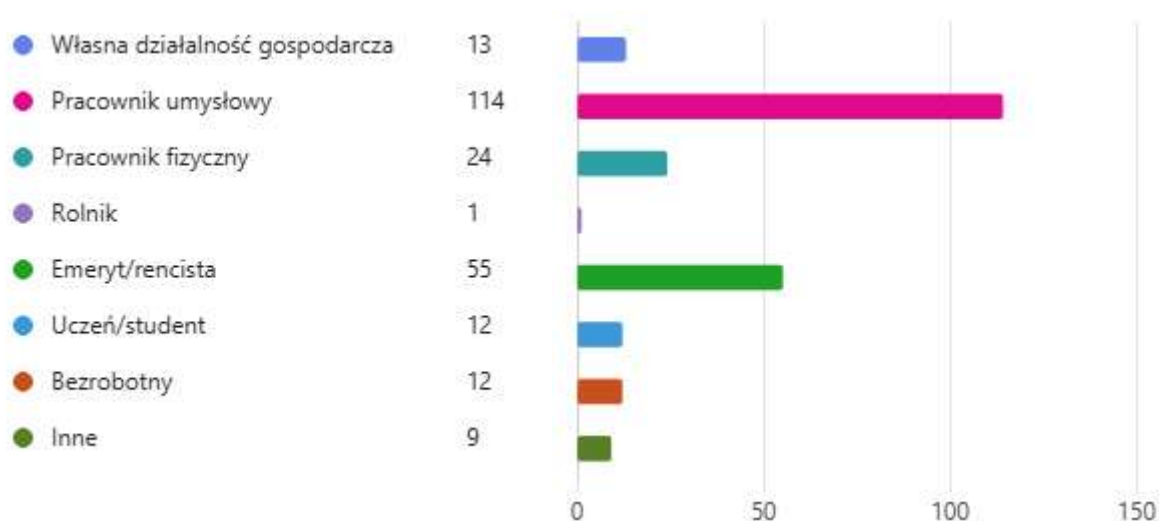
Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym - 49% (109 osób) oraz średnim - 33% (74 osoby). 16% (36 osób) kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym/branżowym, 2% (5 osób) uczestników badania zakończyło edukację na poziomie podstawowym/gimnazjalnym.

Wykres 3. Wykształcenie: N=224

Biorąc pod uwagę sytuację zawodową uczestników badania, 114 osób tj. 48% czyli blisko połowa z nich to pracownicy umysłowi, 23% (55 osób) - emeryci/renciści, 10% (24 osoby) – pracownicy fizyczni, 5% (12 osób) - uczniowie/studenci, 5% (13 osób) – osoby prowadzące własną działalność gospodarczą, 5% (12 osób) - osoby bezrobotne. Najmniejszą część grupy badawczej stanowili rolnicy (1 osoba), z kolei 4% (9 osób) ankietowanych określiło swoją sytuację zawodową jako inną, wśród których były m.in. osoby pełniące funkcje opiekuńcze w rodzinie.

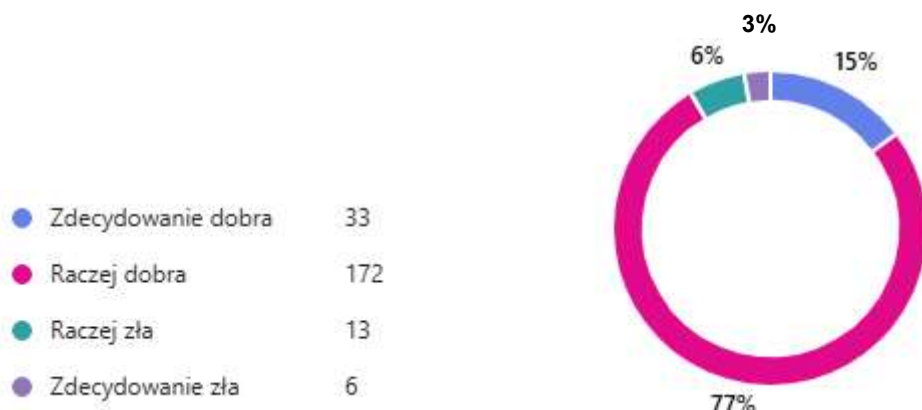
Wykres 4. Sytuacja zawodowa: N=224

Na poniższym wykresie zaprezentowana została sytuacja materialna respondentów. 77% ankietowanych (172 osoby) ocenia swoją sytuację materialną jako raczej dobrą, 15% (33 osoby) - zdecydowanie dobrą, 6% (13 osób) – raczej złą a 3% (6 osób) -zdecydowanie złą.

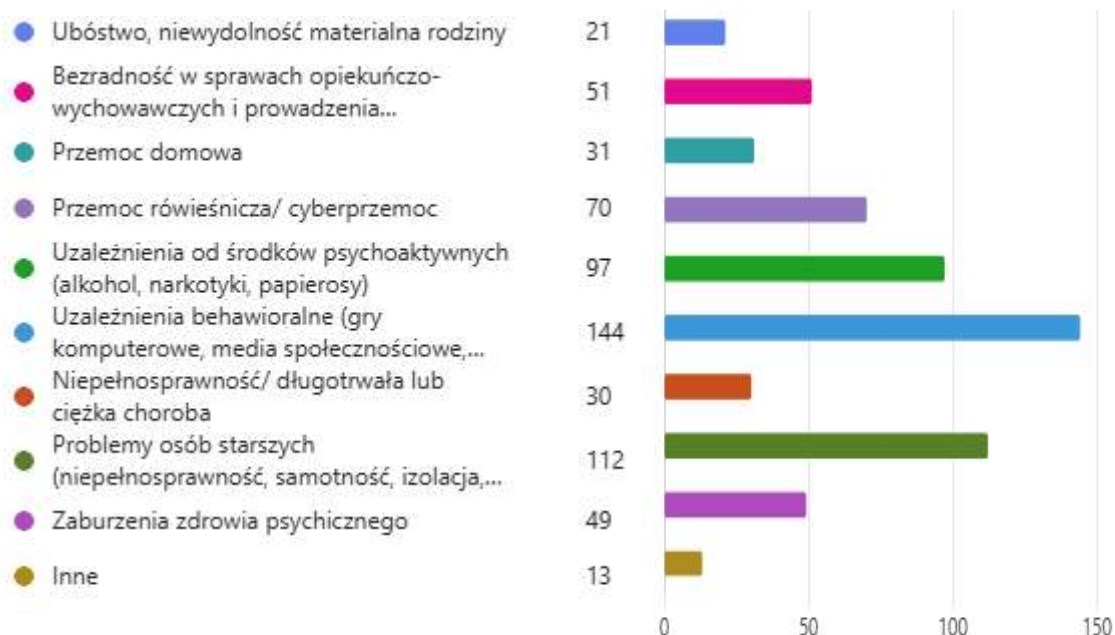
Wykres 5. Jak ocenia Pan/i swoją obecną sytuację materialną: N=224

Problemy społeczne

Respondenci zostali poproszeni również o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Ornontowice. Za najważniejsze problemy uznano: uzależnienia behawioralne - 23% (144 osoby), problemy osób starszych - 18% (112 osób) oraz uzależnienia od środków psychoaktywnych - 16,0% (97 osób). 11% (70 osób) ankietowanych wskazało na przemoc rówieśniczą/cyberprzemoc, 8% (51 osób) – bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz zaburzenia zdrowia psychicznego, 5% (31 osób) – przemoc domową, 5% (30 osób) niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę. Najmniej odpowiedzi padło na ubóstwo, niewydolność materialną rodziny - 3% (21 osób). 2% (13 osób) ankietowanych wskazało na inne problemy, wymieniając m.in. „brak transportu darmowego dla osób na wózku, przemoc na tle etnicznym, niskie umiejętności rodzicielskie, braki empatii i nieświadomość zagrożeń w aspekcie wychowywania dzieci, brak dobrej restauracji, problemy komunikacyjne, handel narkotykami, brak miejsc spotkań dla młodzieży.” Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniającą liczbę osób.

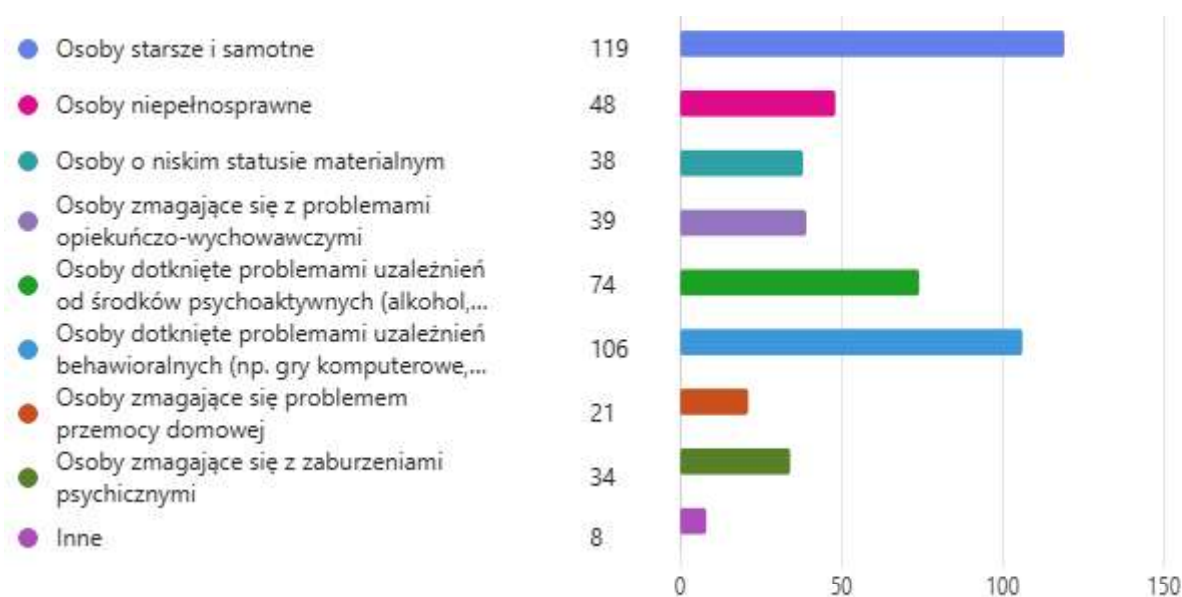
Wykres 6. Jakie problemy społeczne zauważa Pan/i na terenie naszej Gminy?: N=224

Kolejne pytanie miało na celu zidentyfikowanie jakie grupy społeczne najczęściej występują w rodzinie lub najbliższym otoczeniu respondenta. Największą grupę społeczną według ankietowanych stanowią osoby starsze i samotne – 24% (119 osób), kolejna grupa to osoby dotknięte problemami uzależnień behawioralnych – 22% (106 osób) oraz osoby dotknięte problemami uzależnień od środków psychoaktywnych – 15% (74 osoby). Najmniejszą grupę społeczną stanowią osoby zmagające się z problemem przemocy domowej – 4% (21 osób) oraz inne osoby wskazane przez ankietowanych m.in. „osoby pałające nienawiścią do mniejszości narodowych/imigrantów”, „brak osób z problemami w moim otoczeniu”- 2% (8 osób). Poniżej pełna lista udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniająca liczbę osób. Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniająca liczbę osób.

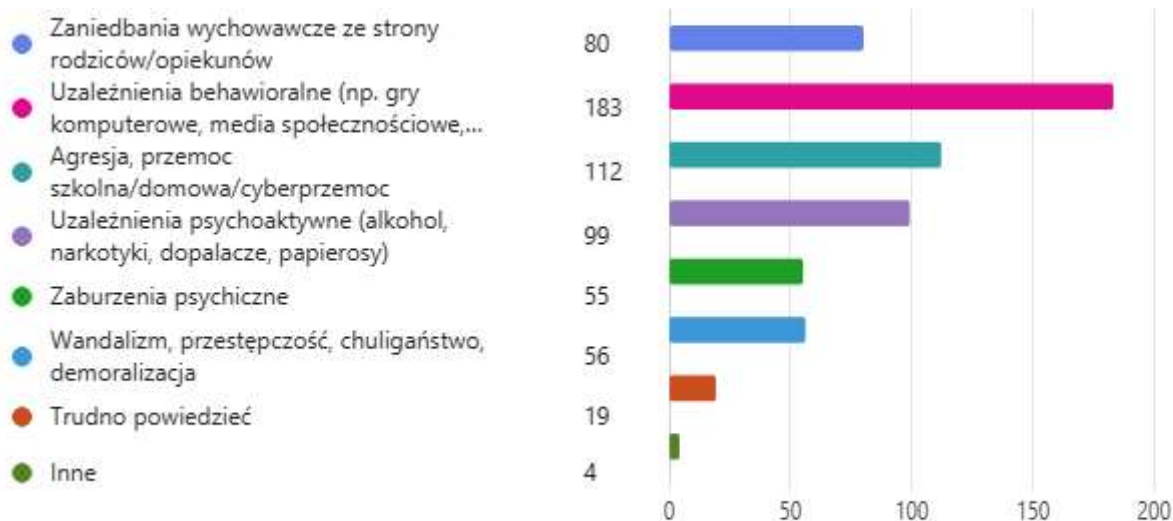
Wykres 7. Jakie z poniżej wymienionych grup społecznych występują w Twojej rodzinie lub w najbliższym otoczeniu?: N=224

W następnym pytaniu zapytano ankietowanych na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z tereny Gminy. Największym negatywnym zjawiskiem według ankietowanych są uzależnienia behawioralne (np. gry komputerowe, media społecznościowe itp.) - 30% (183 osoby) na drugim miejscu jest agresja, przemoc szkolna/domowa/cyberprzemoc – 18% (112 osób). Kolejne negatywne zjawiska to: uzależnienia psychoaktywne (np. alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy) – 16% (99 osób) oraz zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców/opiekunów – 13% (80 osób). Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniająca liczbę osób.

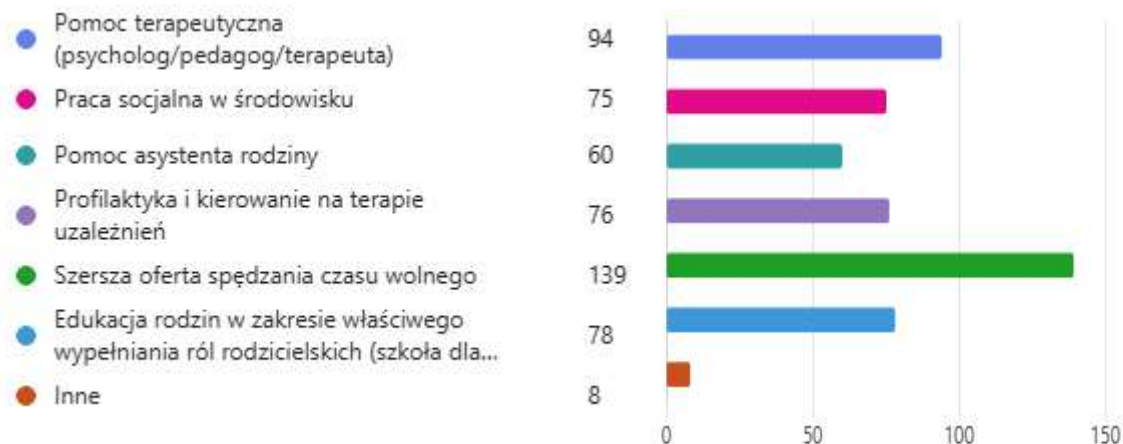

Wykres 8. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z Gminy?: N=224

Na pytanie jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi w Gminie najczęściej ankietowanych odpowiedziało, że jest to szersza oferta spędzania czasu wolnego – 26 % (139 osób), kolejne działania to: pomoc terapeutyczna – 18% (94 osoby), edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich – 15% (78 osób), praca socjalna w środowisku – 14% (75 osób) oraz profilaktyka i kierowanie na terapie uzależnień – 14% (76 osób). Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniającą liczbę osób.

Wykres 9. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi w Gminie?: N=224

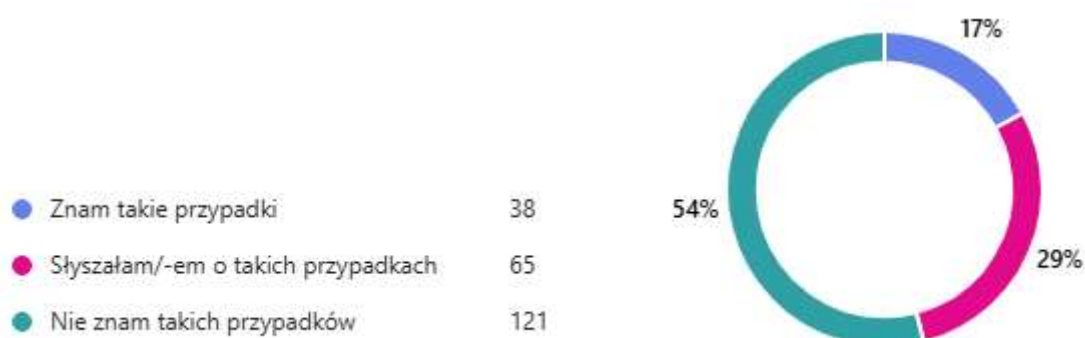

Problem przemocy domowej oraz cyberprzemocy

W kolejnym pytaniu badano świadomość mieszkańców na temat występowania zjawiska przemocy domowej w Gminie. Ponad połowa ankietowanych nie zna przypadków występowania zjawiska przemocy – 54% (121 osób), 17% (38 osób) osób zna takie przypadki natomiast 29% (65 osób) osób słyszała o takich przypadkach.

Wykres 10. Czy w Pana/i najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy domowej?: N=224

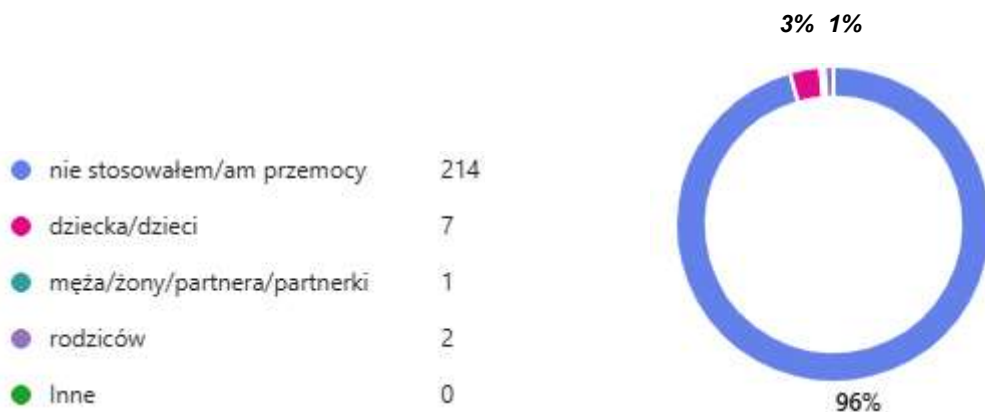
W okresie ostatnich 12 miesięcy 4% ankietowanych (4 osoby) często doświadczyła przemocy domowej, 12 % (27 osób) sporadycznie natomiast 86 % (193 osoby) nigdy. Żadna z osób ankietowanych nie zaznaczyła, że codziennie doświadcza przemocy domowej.

Wykres 11. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy domowej (przemoc psychiczna, fizyczna)?: N=224

Wśród respondentów 96% badanych (214 osób) wskazała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie stosowała przemocy, 3 % (7 osób) ankietowanych zastosowała przemoc domową wobec dziecka/ci natomiast 1 % (2 osoby) ankietowanych wobec rodziców. Tylko 1 osoba zaznaczyła, że zastosowała przemoc domową wobec męża/żony/partnera/partnerki.

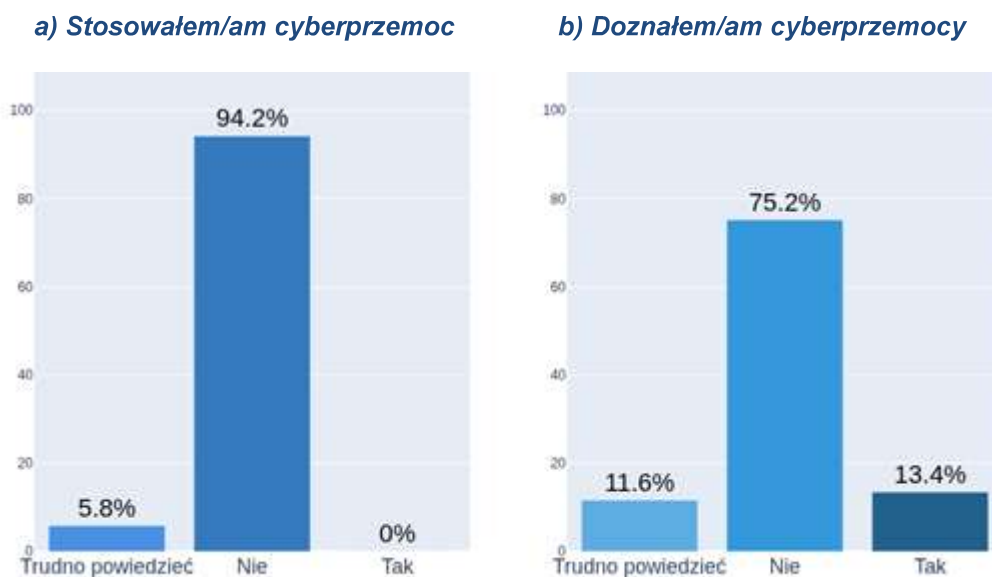
Wykres 12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=224

W dalszej kolejności mieszkańcy mieli odpowiedzieć na pytanie, czy w ostatnich 12 miesiącach doznali lub stosowali cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów). W przeważającej większości cyberprzemoc nie była stosowana przez ankietowanych tj. według 94,2 % osób, 5,8 % osób zaznaczyła, że trudno powiedzieć natomiast nikt z badanych osób nie wskazał, że stosował cyberprzemoc. Cyberprzemocy wśród respondentów zaznało 13,4 % osób, 11,6 % odpowiedziało, że trudno powiedzieć natomiast większość ankietowanych tj. 75,2 % osób nie doznała cyberprzemocy. Poniżej wykres przedstawiający udzielone odpowiedzi przez respondentów w ujęciu procentowym.

Wykres 13. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? : N=224

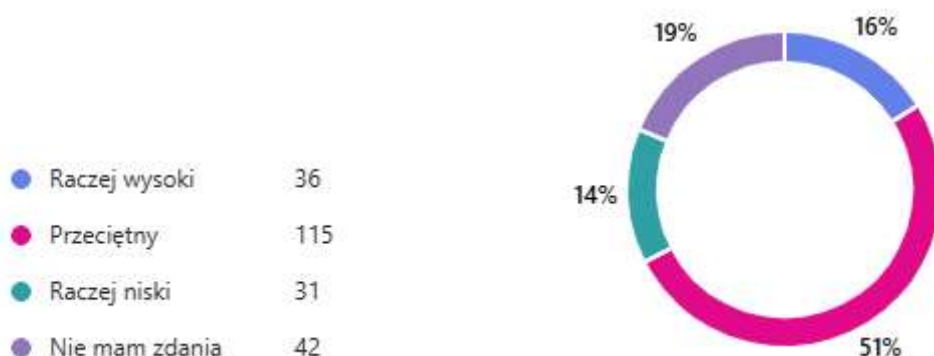

Problem uzależnień od środków psychoaktywnych

Badano również świadomość mieszkańców na temat poziomu uzależnienia od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy/e-papierosy) w Gminie. Ponad połowa ankietowanych uważa, że poziom uzależnienia jest przeciętny – 51% (115 osób), 19% (42 osoby) nie ma zdania na ten temat, 16% (36 osób) ankietowanych uważa, że poziom uzależnienia jest raczej wysoki natomiast 14% (31 osób) uważa, że poziom uzależnienia jest raczej niski.

Wykres 14. Jaki jest Pana/i zdaniem poziom uzależnienia od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy/e-papierosy) na terenie Gminy?: N=224

Wśród ankietowanych aż 71 % (160 osób) osób zaznaczyła, że sporadycznie spożywa alkohol, 25 % (55 osób) - nigdy, 3% (7 osób) - często, 1% (2 osoby) - codziennie.

Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol?: N=224

Tylko 4% (8 osób) ankietowanych wskazała, że zażywa środki psychoaktywne (1 osoba często, 1 osoba codziennie) natomiast aż 96% (214 osób) ankietowanych zaznaczyła, że nigdy nie zażywała takich środków.

Wykres 16. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?: N=224

Sytuacja osób starszych i z niepełnosprawnościami

Respondenci zostali poproszeni również o wskazanie głównych problemów społecznych z jakimi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne w Gminie. Za najczęściej występujące problemy społeczne osób niepełnosprawnych uznano: utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, placówek rehabilitacyjnych – 18% (95 osób), na drugim miejscu niewystarczającą ofertę usług opiekuńczych – 17% (92 osoby), izolacja społeczna – 15% (78 osób), bariery architektoniczne – 14% (77 osób), brak odpowiednich miejsc pracy – 13% (71 osób), najmniej występującym problemem jest brak akceptacji w środowisku rodzinnym – 4 % (21 osób) oraz inne odpowiedzi wskazane przez ankietowanych m.in. „brak integracji rodzin mających problemy z osobami niepełnosprawnymi, problemy architektoniczne, nie mam wiedzy, nie wiem, brak”. Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniającą liczbę osób.

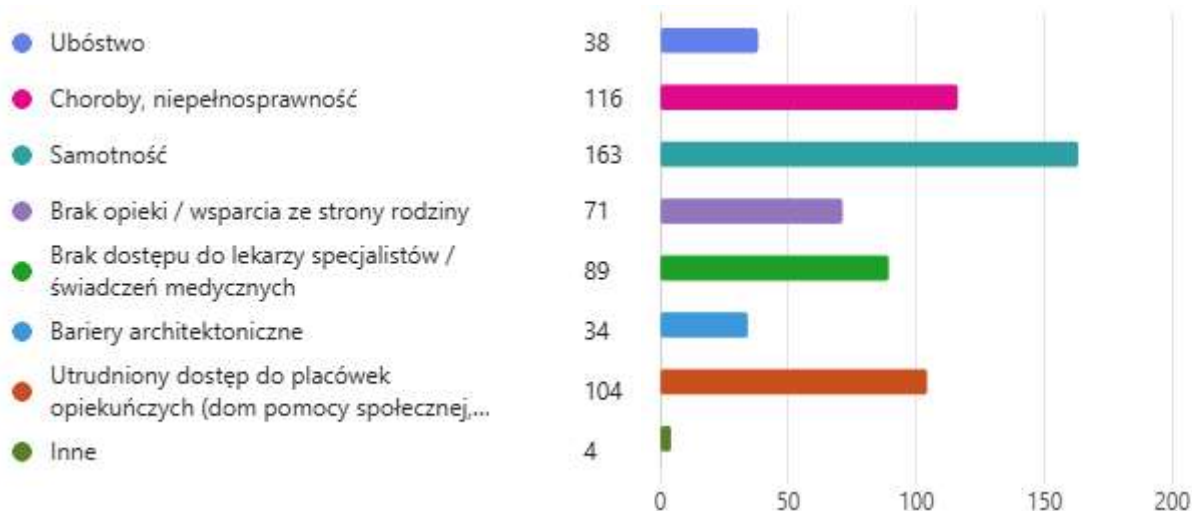
Wykres 17. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne w Gminie?: N=224

Na pytanie jakie są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie najczęściej ankietowanych odpowiedziało, że jest to samotność – 26 % (163 osoby), kolejne problemy to: choroby, niepełnosprawność – 19% (116 osób), utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych – 17% (104 osoby), brak dostępu do lekarzy specjalistów, świadczeń medycznych – 14% (89 osób), brak opieki/wsparcia ze strony rodziny – 11% (71 osób), ubóstwo – 6% (38 osób), bariery architektoniczne – 5% (34 osoby), inne wskazane odpowiedzi to m.in. „nie wiem” – 1% (4 osoby). Poniżej pełna lista udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniająca liczbę osób. Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniającą liczbę osób.

Wykres 18. Jakiej Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie?: N=224

Na pytanie jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie najczęściej ankietowanych odpowiedziało, że jest to możliwość korzystania z domu dziennego pobytu/klubu seniora – 22 % (136 osób), kolejne działania to: zwiększenie rozwoju usług opiekuńczych – 20% (127 osób), zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów – 17% (107 osób), organizowanie spotkań i imprez środowiskowych, grupy wsparcia – 14% (87 osób) oraz organizowanie pomocy sąsiedzkiej – 14% (89 osób). Najmniej ankietowanych jako działania wskazała wsparcie socjalne, środowiskowe oraz finansowe – 12% (72 osoby). Inne wskazane działania to: „brak możliwości skorzystania z Klubiku dla niepełnosprawnych osoby na wózku elektrycznym z powodu schodów, podjazdu i progów do budynku, usługa door to door, brak grupy wsparcia dla seniorów, dofinansowanie do windy w budynkach czteropiętrowych”. Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniającą liczbę osób.

Wykres 19. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie?: N=224

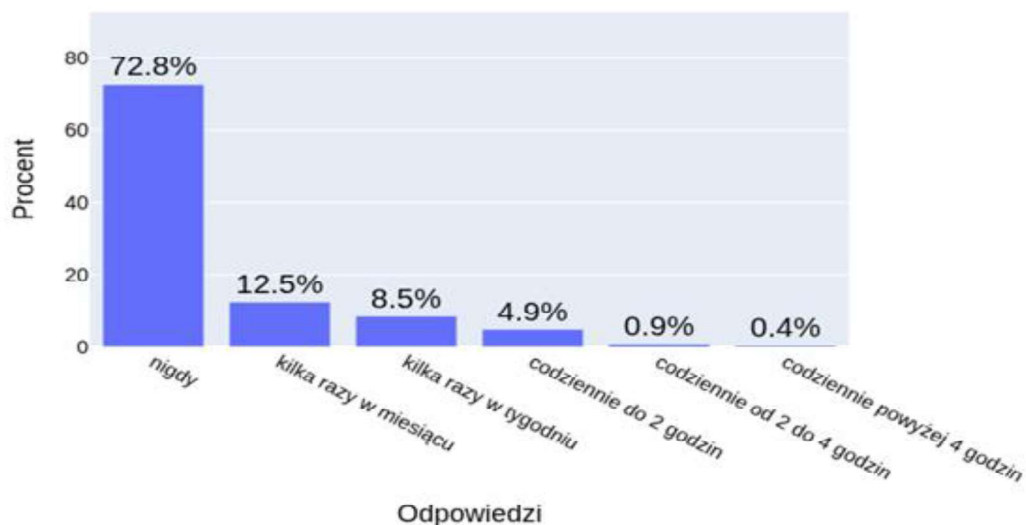
Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny blok pytań miał na celu zweryfikować jak często mieszkańcy Ornontowic korzystają z urządzeń elektronicznych poprzez wykonywanie takich aktywności jak granie na komputerze, korzystanie z Internetu dla przyjemności, korzystanie z portali społecznościowych. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród ankietowanych mieszkańców aż 72,8 % nigdy nie gra w gry komputerowe, 12,5 % kilka razy w miesiącu natomiast 8,5 % kilka razy w tygodniu.

Z Internetu dla przyjemności najczęściej ankietowanych udzieliło odpowiedź, że korzysta codziennie do 2 godzin – 41,1 % kolejno 23,2 % - korzysta kilka razy w tygodniu, 14,7 % - korzysta codziennie od 2 do 4 godzin. Z portali społecznościowych najczęściej ankietowanych korzysta codziennie do 2 godzin – 45,1 %, kilka razy w tygodniu wskazało 23,2 % ankietowanych natomiast tyle samo, czyli 8,9 % osób zaznaczyło, że nigdy oraz codziennie od 2 godzin do 4 godzin. Poniżej na wykresach pełna lista udzielonych odpowiedzi na pytania w ujęciu procentowym.

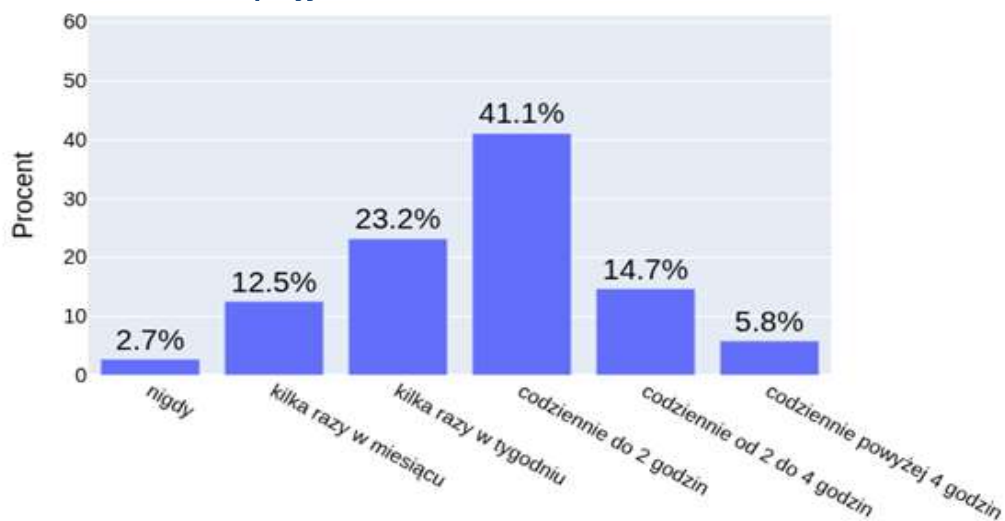
Wykres 20. Jak często wykonujesz każde z poniżej wymienionych aktywności?: N=224

a) Grasz w gry komputerowe?

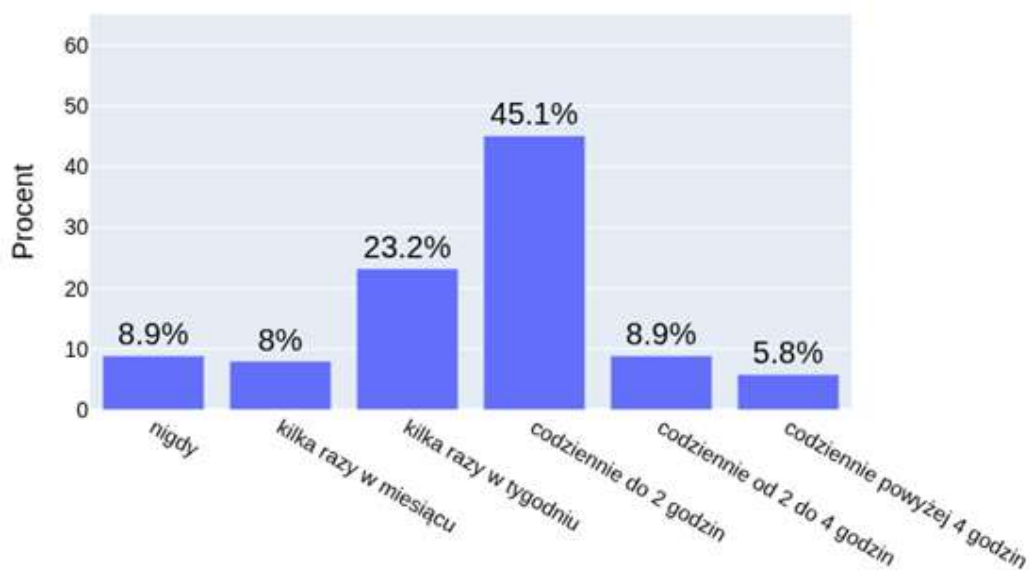

b) Korzystasz z Internetu dla przyjemności?

Odpowiedzi

c) Korzystasz z portali społecznościowych (Facebook, Instagram, TikTok itp.)?

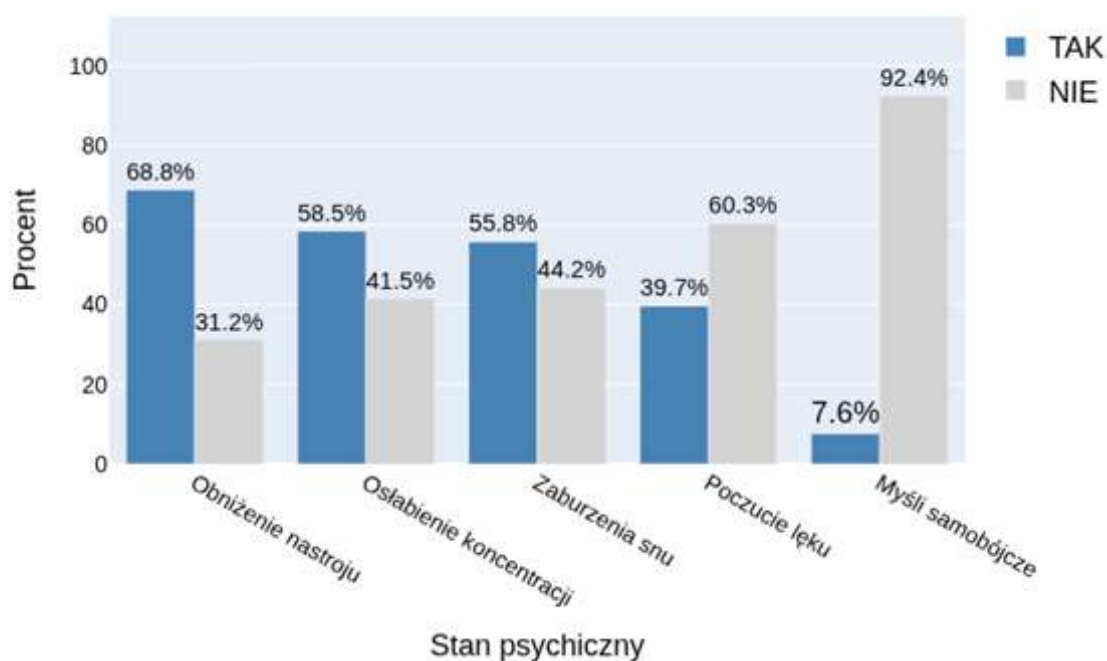
Odpowiedzi

Zdrowie psychiczne

W kolejnej części badania mieszkańcy zostali poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do mieszkańców miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przez dłuższy czas (tj. przez co najmniej kilkanaście dni). Jak wynika z udzielonych odpowiedzi 68,8 % respondentów w tym okresie miała obniżony nastrój, z kolei 58,5 % ankietowanych wskazało na osłabienie koncentracji, 55,8 % badanych zadeklarowało, że w podanym okresie doświadczyło zaburzeń snu, 39,7 % osób miało poczucie lęku. Do myśli samobójczych wśród ankietowanych przyznało się 7,6 % osób. Poniżej na wykresie pełna lista udzielonych odpowiedzi na pytania w ujęciu procentowym.

Wykres 21. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i przez dłuższy czas (tj. przez co najmniej kilkanaście dni) wymienione poniżej stany?: N=224

Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

W poniższym rozdziale przedstawiony został problem zachowań ryzykownych z perspektywy dzieci. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów zachowań związanych ze: spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, dopalaczy, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą, uzależnieniami behawioralnymi, a także zdrowiem psychicznym oraz zaburzeniami odżywiania.

Struktura badanej próby

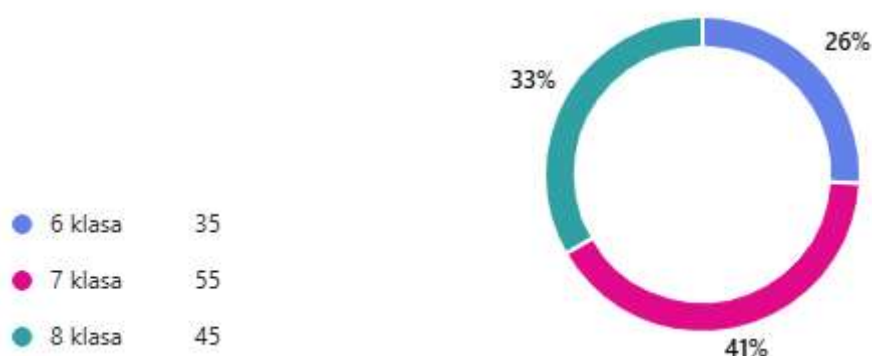
Uczniowie z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Ornontowicach z klasy 6, 7, 8 wypełnili łącznie **135** elektronicznych kwestionariuszy ankiet. Poniższy wykres przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. W badaniu diagnozującym problemy społeczne zbliżona liczba uczniów w podziale na płeć wypełniła ankiety: dziewczyny wypełniły 50% ankiet (58 osób) a chłopcy 50% ankiet (67 osób).

Wykres 22. Płeć: N=135

Wśród uczniów ankiety najwięcej wypełnili uczniowie z klasy 7 co stanowi 71% (55 uczniów) w drugiej kolejności uczniowie z klasy 8 – 33% (45 uczniów) natomiast najmniej uczniów wypełniło z klasy 6 – 26% (35 uczniów).

Wykres 23. Klasa: N=135

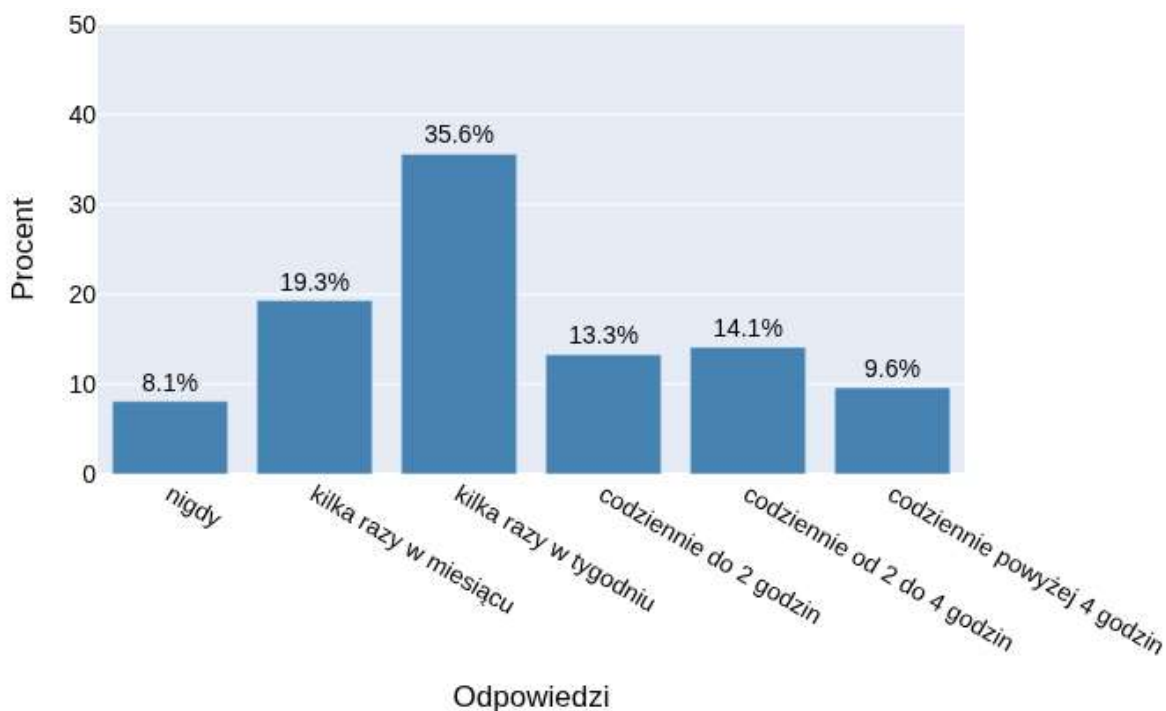
Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Dany obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak dużo czasu uczniowie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu poprzez wykonywanie takich aktywności jak granie na komputerze, korzystanie z Internetu dla przyjemności, korzystanie z portali społecznościowych. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Ornontowic, znaczna część z nich poświęca na używanie tego typu urządzeń, duże ilości czasu w ciągu dnia. Wśród ankietowanych uczniów aż 9,6 % gra w gry komputerowe codziennie powyżej 4 godzin, 14,1 % codziennie od 2 do 4 godzin natomiast 13,3 % codziennie do 2 godzin.

Z Internetu dla przyjemności najwięcej ankietowanych uczniów udzieliło odpowiedź, że korzysta codziennie do 2 godzin – 31,9 % kolejno 29,6 % - korzysta codziennie od 2 do 4 godzin, 20,0 % - korzysta codziennie powyżej 4 godzin. Duża część uczniów poświęca swój czas w ciągu dnia na korzystanie z portali społecznościowych: 25,9 % uczniów korzysta codziennie od 2 do 4 godzin, codziennie do 2 godzin wskazało 23,0 % natomiast codziennie powyżej 4 godzin zaznaczyło 18,5 % uczniów. Poniżej na wykresach pełna lista udzielonych odpowiedzi na pytania w ujęciu procentowym.

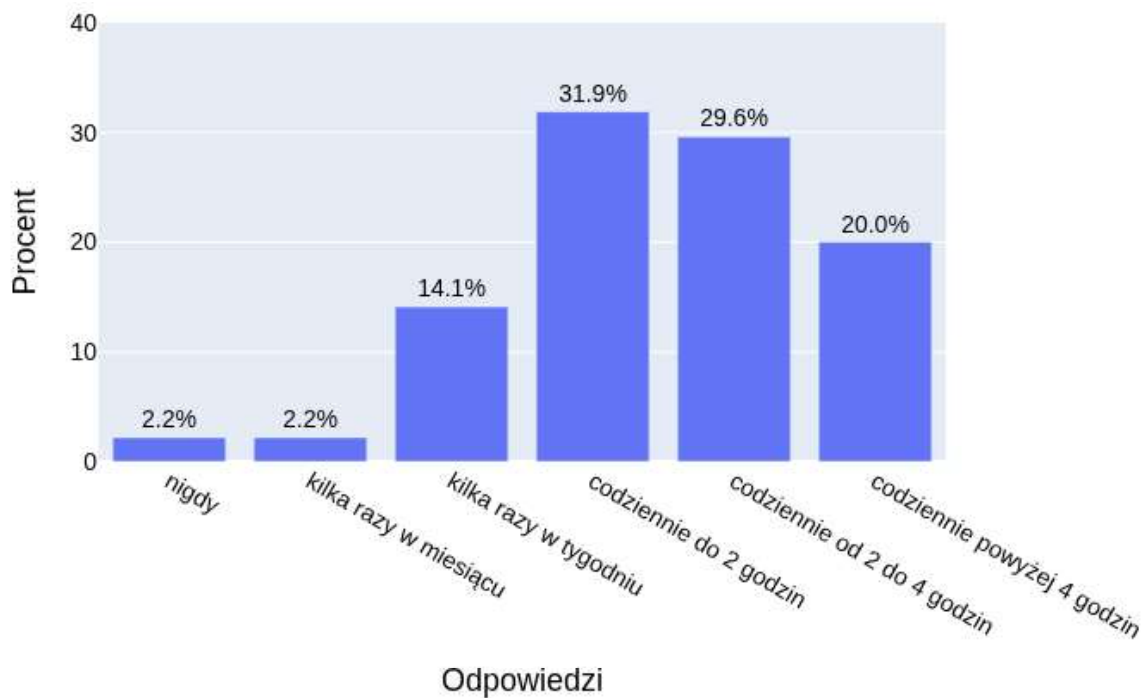
Wykres 24. Jak często wykonujesz każde z poniżej wymienionych aktywności?: N=135

a) Grasz w gry komputerowe?

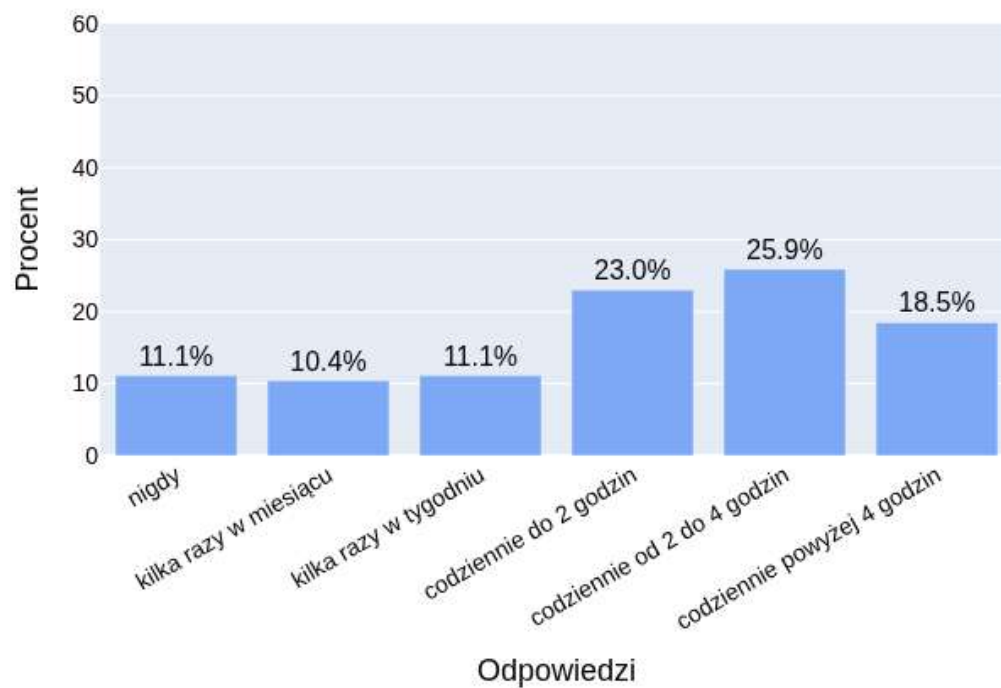

b) Korzystasz z Internetu dla przyjemności?

c) Korzystasz z portali społecznościowych (Facebook, Instagram, TikTok itp.)?

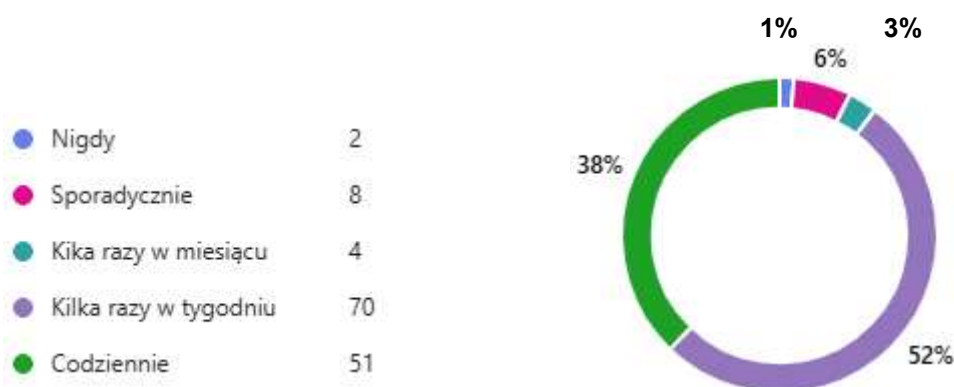

Zainteresowania i spędzanie czasu wolnego

Kolejny dział badania miał na celu ustalenie jak często uczniowie oprócz korzystania z urządzeń elektronicznych poświęcają również swój czas na zainteresowania, sport, spędzanie czasu z rówieśnikami poza terenem szkoły.

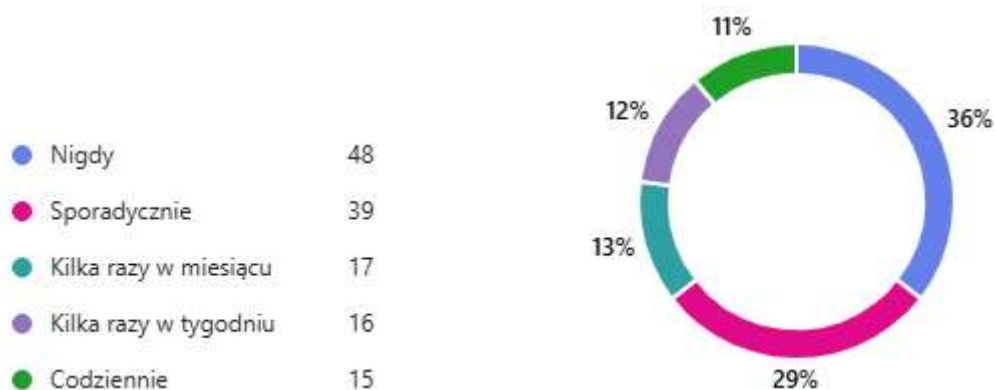
Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych uczniów 52% (70 osób) zaznaczyło, że uprawia aktywność fizyczną kilka razy w tygodniu, 38% (51 osób) codziennie, sporadycznie 6% (8 osób), kilka razy w miesiącu 3% (4 osoby) natomiast nigdy zaznaczyło tylko 2 uczniów co stanowi 1% ankietowanych.

Wykres 25. Jak często uprawiasz aktywność fizyczną?: N=135

Z udzielonych odpowiedzi wynika, że znaczna część ankietowanych uczniów nigdy nie czyta książek dla przyjemności co stanowi 36% uczniów (48 osób), sporadycznie czyta 29% uczniów (39 osób), 13% (17 osób) czyta kilka razy w miesiącu, 12% (16 osób) kilka razy w tygodniu. Najmniej uczniów czyta codziennie bo tylko 11% (15 osób).

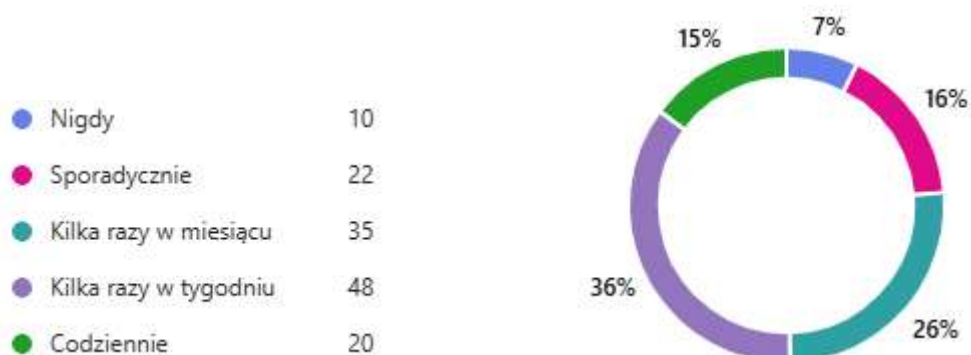
Wykres 26. Jak często czytasz książki dla przyjemności (nie chodzi tu o lektury szkolne)?: N=135

Najwięcej ankietowanych uczniów tj. 36 % (48 osób) zaznaczyło, że spotyka się z rówieśnikami kilka razy w tygodniu, 26% (35 osób) kilka razy w miesiącu, 16% (22 osoby) sporadycznie, 15% (20 osób) codziennie. Niestety ale istnieją również uczniowie, którzy nigdy nie spotykają się z rówieśnikami tj. 7 % ankietowanych (10 osób).

Wykres 27. Jak często spotykasz się z rówieśnikami poza terenem szkoły (nie dotyczy wspólnego grania na komputerze)?: N=135

Poniższe pytanie wskazuje, że istnieje spora grupa uczniów, która ma jakieś hobby – 90 % ankieterowanych (122 osoby) natomiast tylko 10 % (13 osób) nie ma żadnego hobby.

Wykres 28. Czy masz jakieś hobby (grasz na instrumencie, śpiewasz, rysujesz, piszesz, itp.)?: N=135

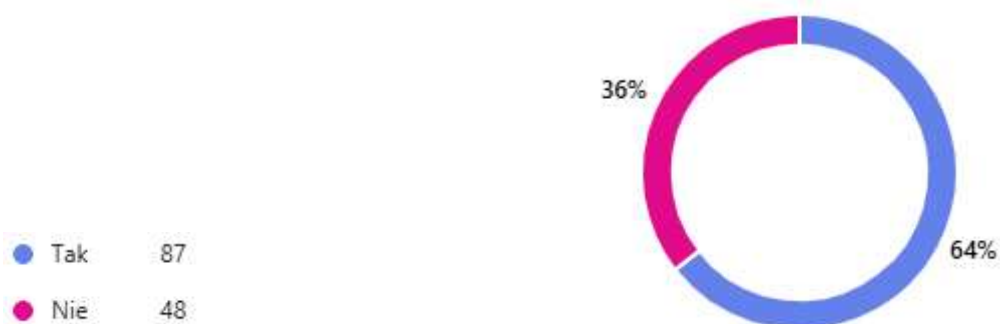
Problem przemocy oraz cyberprzemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Ornontowice. Analizie poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą.

Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że 64% (87 osób) uczniów było świadkiem agresji/przemocy/cyberprzemocy na terenie szkoły lub w jej obrębie natomiast 36% (48 osób) nie była nigdy świadkiem takich zdarzeń.

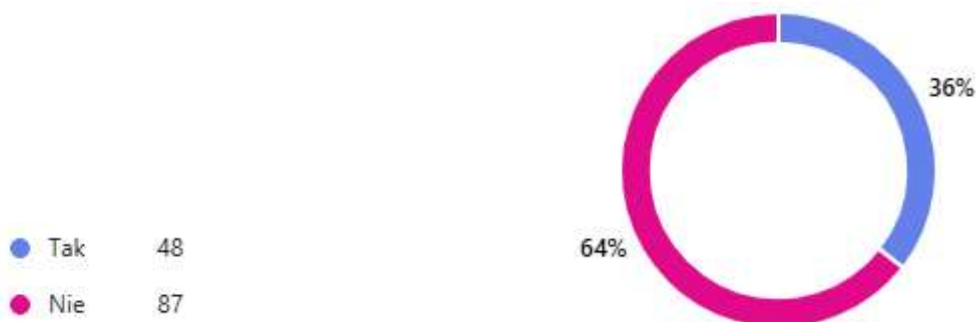

Wykres 29. Czy kiedykolwiek byłeś/aś świadkiem agresji/przemocy/cyberprzemocy na terenie szkoły lub w jej obrębie?: N=135

Odwrotnie od poprzedniego pytania kształtują się wyniki badań na pytanie czy byłeś osobą doznającą agresji/przemocy/cyberprzemocy na terenie szkoły lub w jej obrębie. W tym pytaniu 64% uczniów (87 osób) nie doznała agresji/przemocy/cyberprzemocy natomiast 36% uczniów (48 osób) zaznaczyła, że doznała agresji/przemocy/cyberprzemocy.

Wykres 30. Czy kiedykolwiek byłeś/aś osobą doznającą agresji/przemocy/cyberprzemocy na terenie szkoły lub jej obrębie?: N=135

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się kiedykolwiek zastosować agresję/przemoc/cyberprzemoc wobec rówieśników. Do takiego zachowania przyznało się 21 % uczniów (28 osób).

Wykres 31. Czy kiedykolwiek stosowałeś/aś agresję/przemoc/cyberprzemoc wobec rówieśników?: N=135

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie z jakimi zachowaniami agresywnymi/przemocowymi zetknęli się w swojej szkole. Z odpowiedzi respondentów wynika, że najczęściej wśród uczniów pojawiają się wulgaryzmy (przezywanie, wyśmiewanie, poniżanie) tj. 25% (92 osoby), w dalszej kolejności negatywne zachowania to: złośliwe zachowania - 20 % (74 osoby), przemoc fizyczna (bicie, kopanie, bójki między uczniami) – 18% (67 osób), inne zachowania wskazane przez uczniów to: „*wyłudzanie pieniędzy lub innych dóbr materialnych, wyzywanie wyglądu, rysowanie złych rzeczy w zeszytach*”.

Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniającą liczbę osób.

Wykres 32. Z jakimi zachowaniami agresywnymi/przemocowymi zetknąłeś/aś się w Twojej szkole?: N=135

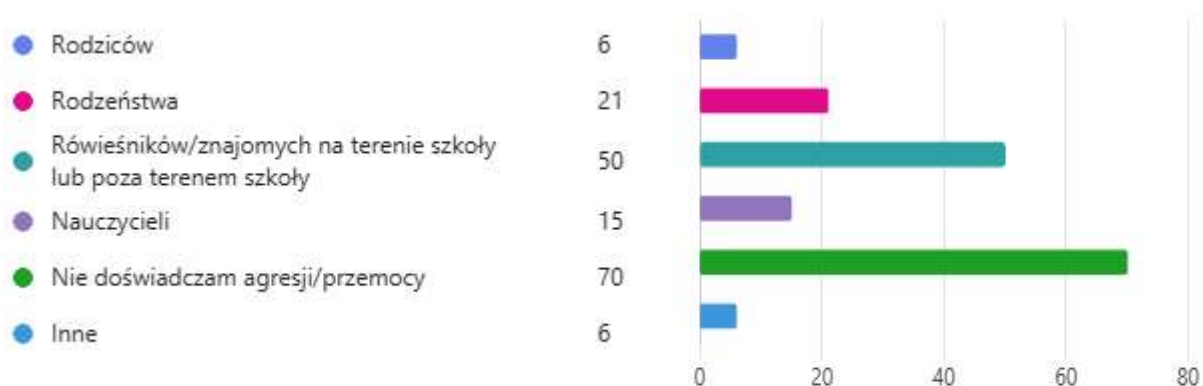
W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec badanych uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony rówieśników/znajomych na terenie szkoły lub poza terenem szkoły – przyznało to 50 osób (30%), z kolei 21 respondentów wskazało na rodzicielstwo (13%), 15 uczniów podało nauczycieli (9%). Najmniej respondentów przyznało, że przemoc stosowali wobec nich rodzice - 6 osób (4%) oraz 6 osób wskazało na inne osoby, takie jak: „*kuzyna, nauczycieli wskazując konkretne nazwiska, wszystkie osoby wymienione w pytaniu*”.

Najwięcej bo aż 70 uczniów (42%) zaznaczyło, że nie doświadczają agresji, przemocy.

Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniającą liczbę osób.

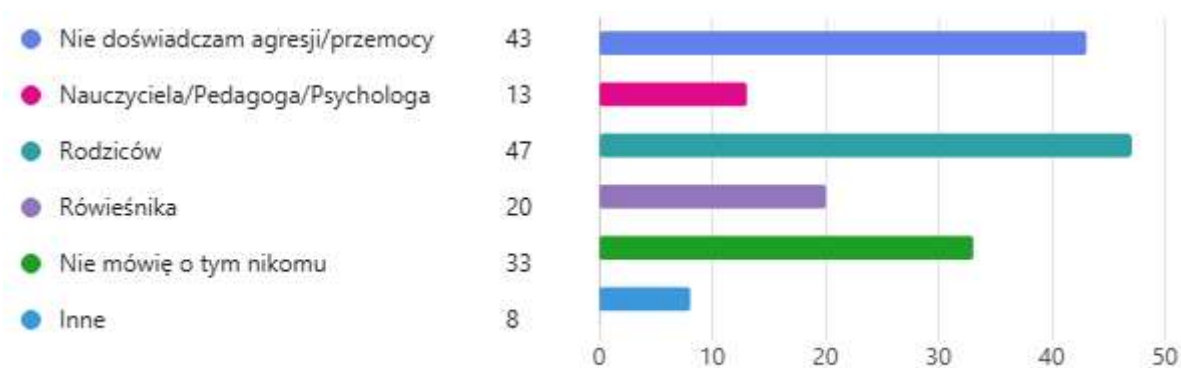

Wykres 33. Jeżeli doświadczyłeś/aś agresji/ przemocy (fizycznej lub psychicznej) to ze strony jakich osób?: N=135

Na pytanie kogo najczęściej informują ankietowani, kiedy doświadczenia agresji/przemocy najczęściej uczniów wskazała na rodziców – 47 osób (29%), rówieśnika – 20 osób (12%), nauczyciela/pedagoga/psychologa – 13 osób (8%), inne odpowiedzi wskazane to: „koleżanki, czasami nic nie mówię, jedynie do najlepszego przyjaciela, jak chce to powiem, odwzięczam się sprawcy przemocy” – 8 osób (5%). Niepokojące jest, że duża część ankietowanych uczniów tj. 33 osoby (20%) nie mówi nikomu, że doświadcza agresji/przemocy. Nie doświadcza agresji/przemocy 43 ankietowanych (26%). Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniającą liczbę osób.

Wykres 34. Kogo najczęściej informujesz, kiedy doświadczasz agresji/ przemocy?: N=135

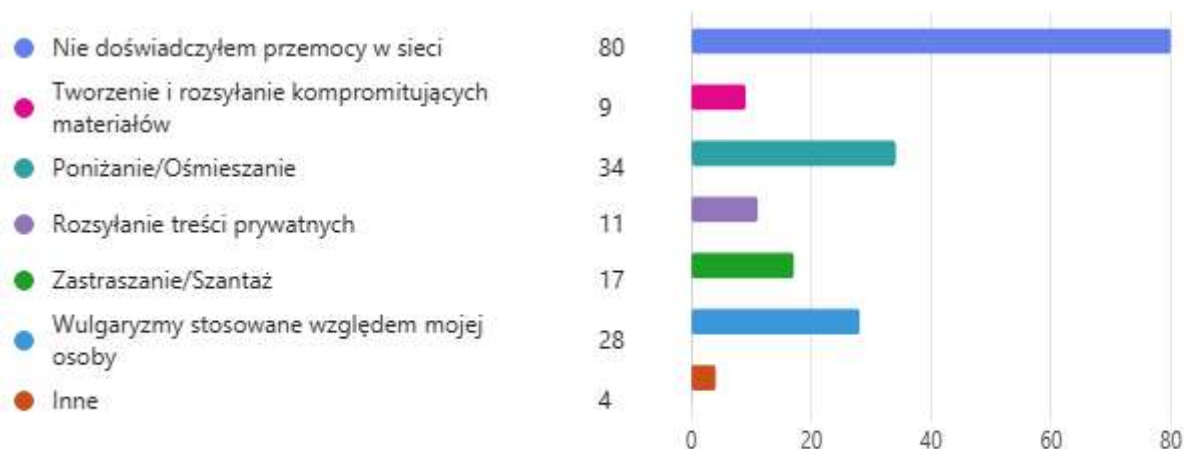

W celu zidentyfikowania rodzaju doświadczanej przez uczniów cyberprzemocy zostali oni poproszeni o wskazanie jakie to były zachowania przemocowe. Najwięcej uczniów, którzy doświadczają cyberprzemocy wskazało na poniżanie/ośmieszanie – 34 osoby (19%), kolejne wskazane to: wulgaryzmy stosowane względem mojej osoby – 28 osób (15%), zastraszanie/szantaż – 17 osób (9%), inne odpowiedzi to: „hejt, krytykowanie wyglądu”. Pozytywnym wynikiem tego badania jest to, że przeważająca większość ankietowanych uczniów w Ornontowicach nie doświadczyła przemocy w sieci – 80 osób (44%).

Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniającą liczbę osób.

Wykres 35. Jeżeli doświadczyłeś/aś cyberprzemocy, to jakiego rodzaju była to przemoc?: N=135

Na pytanie dotyczące odczuć respondentów wobec cyberprzemocy większość ignoruje ją całkowicie 64 osoby (47%) natomiast 39 osób (29%) wskazała, że nie akceptuje, szuka pomocy lub stara się pomóc innym doświadczającym cyberprzemocy. Tyle samo ankietowanych odpowiedziało, że: czasami akceptuje - 16 osób (12%), nie akceptuje, ale pozostaje bierna/y- 16 osób (12%). Poniższy wykres przedstawia pełną listę udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uwzględniającą liczbę osób.

Wykres 36. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?: N=135

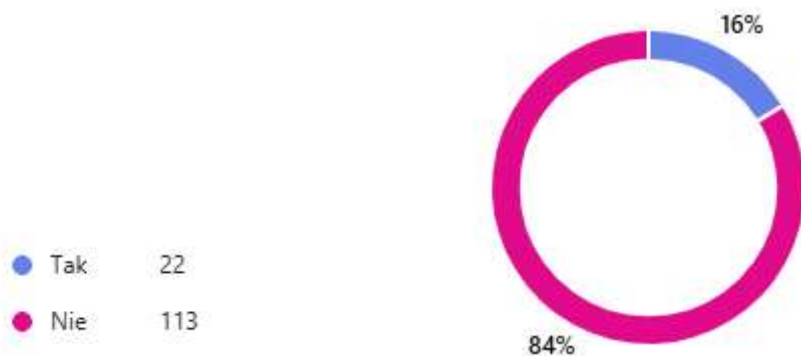
Problem uzależnień od środków psychoaktywnych

Kolejny dział badania ankietowego miał na celu zobrazować czy wśród uczniów w Gminie występuje problem uzależnienia od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy/e-papierosy).

Na pytanie czy kiedykolwiek palił(a)ś papierosy/e-papierosy zdecydowana większość uczniów odpowiedziała, że nie paliła – 113 osób (84%) natomiast tylko 22 osoby (15%) paliły.

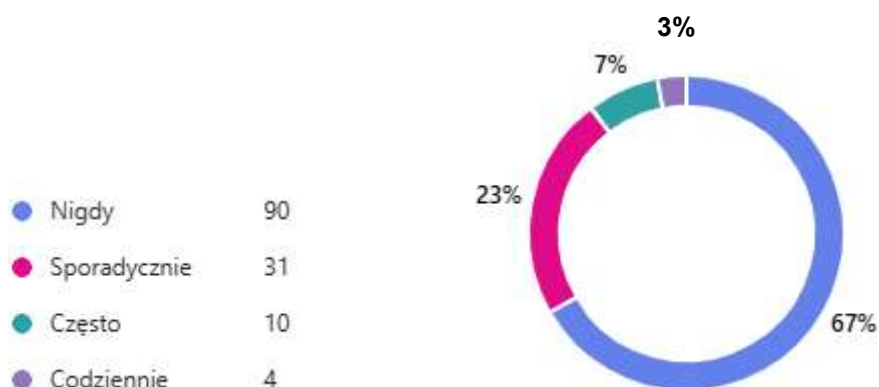

Wykres 37. Czy kiedykolwiek palił(a)ś papierosy/e-papierosy? N=135

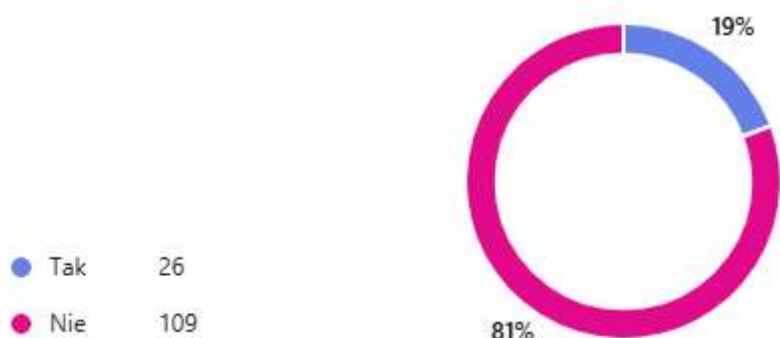
W kolejnym pytaniu zbadano częstotliwość spożywania napojów energetycznych. Zdecydowana większość uczniów nigdy nie spożywała takich napojów – 90 osób (67%) natomiast sporadycznie 31 osób (23%), często 10 osób (7%). Spożywanie codzienne napojów energetycznych wskazało tylko 4 uczniów (3%).

Wykres 38. Jak często spożywasz napoje energetyczne?: N=135

Niewielka liczba ankietowanych uczniów przyznała się, że piła alkohol – 26 osób (19%). Pozostała liczba ankietowanych nie piła nigdy alkoholu – 109 osób (81%).

Wykres 39. Czy kiedykolwiek pił(a)ś alkohol?: N=135

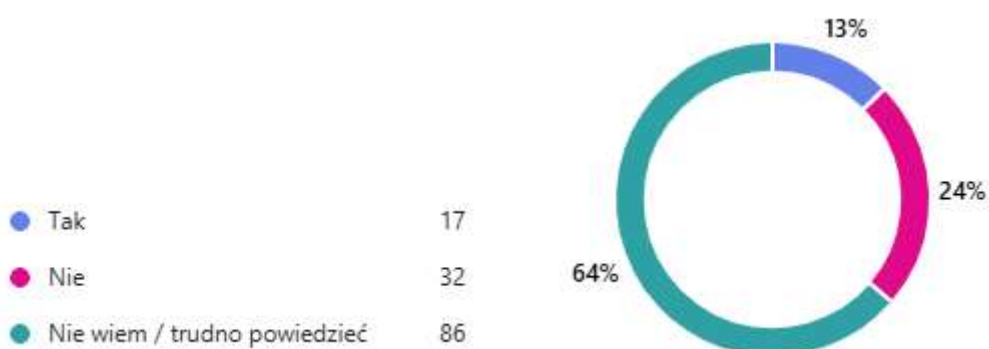
Zdecydowana większość ankietowanych uczniów nigdy nie upiła się napojem alkoholowym – 124 osoby (92%). Niepokojące jednak jest to w tym badaniu, że zdarzają się uczniowie, którzy w tak młodym wieku upili się alkoholem tj. jeden raz upiło się 7 uczniów (5%), więcej razy 4 uczniów (3%).

Wykres 40. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką?: N=135

Większość ankietowanych uczniów nie wie lub trudno im powiedzieć czy łatwo są dostępne na terenie Gminy narkotyki, dopalacze – 86 osób (64%), 17 osób (13%) uważa, że łatwo są dostępne natomiast 32 osoby (24%) uważają, że nie są łatwo dostępne.

Wykres 41. Czy uważasz, że na terenie Gminy łatwo są dostępne narkotyki, dopalacze?: N=135

Narkotyków lub dopalaczy spróbowało tylko 5 uczniów (4%). Pozostała większość uczniów nigdy nie próbowała narkotyków lub dopalaczy 130 uczniów (96%).

Wykres 42. Czy kiedykolwiek próbowałeś/aś narkotyków lub dopalaczy?: N=135

Zaburzenia odżywiania

Kolejna część badania przeprowadzonego wśród uczniów dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmaga się coraz więcej młodych osób. W pytaniu uczniowie mieli odpowiedzieć czy dotyczy Ciebie problem zaburzeń odżywiania (anoreksja, napadowe objadanie się, bulimia). Zdecydowana większość ankietowanych uczniów nie ma zaburzeń odżywiania 109 osób (81%) natomiast 26 uczniów (19%) przyznało się, że ma zaburzenia odżywiania.

Wykres 43. Czy dotyczy Ciebie problem zaburzeń odżywiania (anoreksja, napadowe objadanie się, bulimia)?: N=135

Zdrowie psychiczne

W ostatniej części badania uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na bardzo trudne pytania, które dotyczyły ich zdrowia psychicznego m.in.: występowania myśli lub prób samobójczych, dokonywania samookaleczeń ciała lub doświadczania lęku, stresu, niepokoju w szkole.

Do myśli samobójczych przyznało się 34 uczniów (25%) natomiast 101 uczniów (75%) nie miało nigdy takich myśli.

Wykres 44. Czy kiedykolwiek miałeś/aś myśli samobójcze?: N=135

Bardzo niepokojące jest, że wśród uczniów w tak młodym wieku pojawiło się 8 prób samobójczych (6%) natomiast 127 uczniów (94%) nie miała nigdy takich prób.

Wykres 45. Czy kiedykolwiek miałeś/aś próby samobójcze?: N=135

Dokonywanie samookaleczeń ciała jest również bardzo niepokojące wśród uczniów w Gminie gdyż do tego przyznało się 20 uczniów (15%). Pozostała liczba ankietowanych nigdy nie dokonywała samookaleczeń ciała – 115 uczniów (85%)

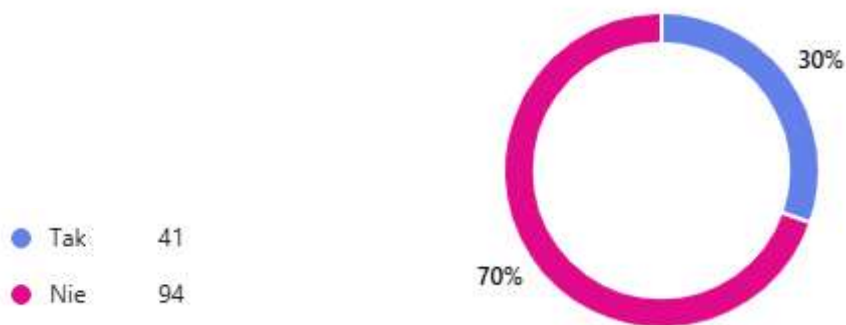
Wykres 46. Czy kiedykolwiek dokonywałeś/aś samookaleczenia ciała?: N=135

Uczęszczanie do szkoły wywołuje lęk, stres, niepokój (nie dotyczy stresu związanego z nauką) wśród 41 uczniów (30%) pozostali ankietowani uczniowie nie doświadczają takiego stanu – 94 osoby (70%).

Wykres 47. Czy uczęszczanie do szkoły wywołuje u Ciebie lęk, stres, niepokój (nie dotyczy stresu związanego z nauką)?: N=135

Sytuacja społeczna gminy Ornontowice

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach, danych Urzędu Gminy Ornontowice i innych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w której skład wchodzi charakterystyka, skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne.

Wsparcie osób i rodzin z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje i skala problemu

Beneficjenci pomocy społecznej często korzystają ze wsparcia z pomocy społecznej z powodu trudnej sytuacji materialnej wynikającej z ubóstwa. Warto zaznaczyć, że nie jest to jedyna przyczyna korzystania z pomocy instytucjonalnej, a trudna sytuacja materialna często współwystępuje z innymi problemami jak np.: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezdomność itd. Tworząc strategię rozwiązywania problemów społecznych, niezwykle istotne jest dokładne przeanalizowanie struktury i potrzeb świadczeniobiorców. Pozwala to lepiej dopasować formy wsparcia do rzeczywistych problemów społecznych, skuteczniej planować działania oraz racjonalnie wykorzystywać dostępne środki finansowe i kadrowe.

Analiza problemu ubóstwa została przeprowadzona w oparciu o dane statystyczne dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz rodzaju i liczby przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił sporządzenie opisu stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez zestawienie zmian na przestrzeni lat. W tym celu przeanalizowano liczbę osób uprawnionych do świadczeń ogółem oraz tych, którym przysługiwała pomoc z tytułu ubóstwa.

Świadczenia z pomocy społecznej

Zasiłek stały, okresowy, celowy, specjalny zasiłek celowy oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne

Na przestrzeni analizowanych trzech ostatnich lat liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego, okresowego, celowego, specjalnego zasiłku celowego oraz składek na ubezpieczenia zdrowotne w gminie Ornontowice wykazywała tendencje względnie spadkową.

W 2022 roku zasiłek stały pobrało 9 osób, okresowy – 18 osób, celowy – 7 osób, specjalny zasiłek celowy jedna osoba oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne zostały opłacane dla 9 osób.

Dane na rok 2023 wskazują, że liczba osób pobierających zasiłek stały zmalała o jedną osobę, natomiast składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacono 13 osobom. Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy pobierała ta sama liczba osób w porównaniu do 2022 roku.

W 2024 roku zasiłek stały pobrało 9 osób, tyle samo, ile w 2022 roku, zasiłek okresowy – 2 osoby, co stanowi znacznie mniejszą liczbę niż w latach 2022-2023. Zasiłek celowy pobrały 2 osoby, specjalny zasiłek celowy – jedna osoba, natomiast składki na ubezpieczenia zdrowotne były opłacane 9 osobom. Na przestrzeni tych lat najbardziej stałą liczbą pobieranych świadczeń z pomocy społecznej był zasiłek stały, specjalny zasiłek celowy oraz opłacane składek na ubezpieczenia zdrowotne, natomiast pobieranie przez beneficjentów zasiłku okresowego oraz celowego wykazywało tendencję spadkową. Dane te mogą świadczyć na potrzebę elastycznego dostosowania się systemu pomocy społecznej do zmieniających się potrzeb mieszkańców gminy.

Tabela 9 . Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne z pomocy społecznej oraz łączna kwota świadczeń na przestrzeni 2022-2024

rodzaj zasiłku	2022		2023		2024	
	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)
zasiłek stały	9	57 593,51	8	57 198,92	9	71 457,56
zasiłek okresowy	18	8 980,00	13	6 374,90	2	1 303,26
zasiłek celowy	7	1 300,00	7	4 500,00	2	500,00
specjalny zasiłek celowy	1	300,00	1	150,00	1	916,00
składki na ubezpieczenia zdrowotne	9	5 070,46	8	5 083,20	9	6 341,21

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Świadczenia pieniężne i niepieniężne z Programu „Posiłek w szkole i w domu”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Głównym celem programu jest zapewnienie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin, które posiadają niskie dochody bądź znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, osobom samotnym, w podeszłym wieku i osobom z niepełnosprawnością⁵.

⁵ <https://www.gov.pl/web/rodzina/programy-posilek-w-szkole-i-w-domu>

Liczba beneficjentów korzystających z świadczeń z programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2023 jest względnie stała. Znaczącą różnicę można zauważyć w 2024 roku, gdzie ciepły posiłek dla dzieci w szkole i przedszkolu znacząco zmalał o 8 osób pobierających te świadczenie. Zasilek celowy na zakup żywności w ramach omawianego programu otrzymało o 7 osób więcej niż w latach 2022-2023.

Na podstawie danych opisanych powyżej oraz zawartych w poniższej tabeli można zauważyć, że zapotrzebowanie na pomoc żywnościową w gminie ulega zmianom i wymaga stałego monitorowania.

Tabela 10. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
ciepły posiłek dla dzieci w szkole i przedszkolu	13	12	4
ciepły posiłek dla dorosłych	3	3	3
zasilek celowy na zakup żywności	3	3	10

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Dodatek mieszkaniowy

Na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach realizuje wypłatę mieszkańcom gminy dodatków mieszkaniowych.

Osoby posiadające tytuł prawny do lokalu oraz niskie dochody mają możliwość starania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych, ponoszonych w związku z utrzymaniem lokalu mieszkalnego. W latach 2022-2024 z początku wykazywała tendencję względnie spadkową.

Dane te mogą wskazywać na poprawę sytuacji dochodowej mieszkańców Ornontowice lub o zmniejszeniu liczby gospodarstw domowych spełniających kryteria do jego przyznania. Może to również sugerować większą stabilność mieszkaniową w gminie lub zmianę potrzeb w zakresie tego typu wsparcia.

Tabela 11. Liczba rodzin, które pobierają dodatek mieszkaniowy oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024

dodatek mieszkaniowy	2022	2023	2024
liczba rodzin	26	20	20
koszt świadczenia (zł)	53 328,42	45 083,30	42 494,22

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach realizuje program „Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027”. To program współfinansowany ze

środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oferujący pomoc żywnościową w formie posiłków lub paczek dla osób najbardziej potrzebujących, a także daje możliwość wzięcia udziału w tzw. działaniach towarzyszących⁶.

Na przestrzeni lat 2022-2024 można zauważyć znaczny spadek osób korzystających z pomocy żywnościowej. W 2022 roku tę formę pomoc otrzymało 91 osób, w 2023 roku 57 osób, a w 2024 roku 45 osób.

Dane te mogą świadczyć o poprawie sytuacji materialnej mieszkańców gminy lub większej samodzielności rodzin w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb żywnościowych, co wskazuje na potrzebę dalszego monitoringu sytuacji mieszkańców gminy.

Tabela 12. Liczba osób, które otrzymały pomoc z programu „Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027” na przestrzeni lat 2022-2024

pomoc żywnościowa	2022	2023	2024
liczba osób	91	57	45
koszt świadczenia (zł)	5 000,00	4 196,10	4 676,00

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Na mocy art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych, do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na okres 90 dni. Prawo te dotyczy świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, którzy spełniają kryterium dochodowe.

W 2024 roku prawo do świadczeń opieki zdrowotnej otrzymały 3 osoby, w 2023 roku tylko jedna osoba, natomiast w 2022 roku otrzymały dwie osoby. Na podstawie przedstawionych danych można wywnioskować o stabilnej sytuacji zdrowotnej i ekonomicznej mieszkańców gminy, przy jednoczesnym pojedynczym pojawianiu się przypadków osób spełniających kryteria do uzyskania takiego wsparcia.

Świadczenia rodzinne

Zasiłek rodzinny z dodatkami

Świadczenia rodzinne stanowią istotny element systemu pomocy społecznej, którego celem jest wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Mają one na celu częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci, a także pomoc w sytuacjach szczególnych, takich jak urodzenie dziecka, wychowanie dziecka z niepełnosprawnością czy utrata dochodów.

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny wykazywała tendencję malejącą po wcześniejszym wzroście. W 2022 roku liczba ta wynosiła 44 rodziny. Nagły wzrost pojawił się w 2023 roku w liczbie aż o 23 rodziny więcej, natomiast w 2024 roku pojawia się znaczny spadek o 42 rodziny. Spadek ten związany jest z brakiem waloryzacji kwoty kryterium dochodowego zasiłku rodzinnego, w stosunku do corocznej waloryzacji kwoty najniższego wynagrodzenia.

⁶ <https://www.gov.pl/web/rodzina/fundusze-europejskie-na-pomoc-zywnosciowa-2021-2027>

Na podstawie danych można wysunąć wniosek, że zapotrzebowanie rodzin na zasiłek rodzinny nie jest stałe i ulega znacznym wahaniom w poszczególnych latach. Co wskazuje na potrzebę zabezpieczenia środków na tego typu świadczenia.

Tabela 13. Liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024

zasiłek rodzinny	2022	2023	2024
liczba rodzin	43	66	24
koszt świadczenia (zł)	135 288,72	95 345,74	76 960,60

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

W roku 2022 jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka w wysokości 1 000,00 złotych otrzymało 16 osób. W 2023 roku można zauważyć spadek w liczbie o 5 osób mniej, natomiast w 2024 roku nastąpił niewielki wzrost tylko o jedną osobę.

Dane te mogą świadczyć o względnie stałym poziomie urodzeń w gminie, przy niewielkich wahaniami w poszczególnych latach, co sugeruje brak istotnych zmian w zakresie urodzeń a tym samym korzystania z tego rodzaju wsparcia.

Tabela 14. Liczba osób, które otrzymały tzw. „becikowe” oraz łączny koszt świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024

jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	2022	2023	2024
liczba osób	16	11	12
koszt świadczenia (zł)	16 000,00	11 000,00	12 000,00

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobom, które są uprawnione do alimentów, a egzekucja tych alimentów dla osoby uprawnionej jest bezskuteczna oraz dochód nie przekracza kryterium dochodowego⁷.

Na przestrzeni lat 2022-2024 można zauważyć delikatny spadek osób, które nie otrzymują alimentów od drugiego rodzica. W 2023 roku liczba rodzin pobierających te świadczenie wynosiła o 3 mniej niż w 2022 roku, natomiast w 2024 roku o jedynie jedną osobę mniej niż w 2023 roku.

⁷ Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2024 rok.

Dane te mogą wskazywać na poprawę sytuacji finansowej rodziców zobowiązanych do alimentów, skuteczniejszym egzekwowaniu obowiązków alimentacyjnych lub mniejszej liczbie rodzin kwalifikujących się do świadczenia ze względu na niskie kryterium dowodowe

Tabela 15. Liczba rodzin, które otrzymały świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024

świadczenie z funduszu alimentacyjnego	2022	2023	2024
liczba rodzin	14	11	10
koszt świadczenia (zł)	81518,58	72763,43	61592,08

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Opisując świadczenie z funduszu alimentacyjnego warto wspomnieć o zaległościach osób do nich zobowiązanych. W 2022 roku Ośrodek przekazał informacje o zaległościach dłużników do czterech biur informacji gospodarczej, zgłaszając 55 dłużników. Łączna kwota zadłużenia z tytułu zaliczki alimentacyjnej i świadczenia z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami wyniosła 1 882 062,36 zł, w tym:

- **zadłużenie z zaliczki alimentacyjnej** – 152 916,24 zł;
- **zadłużenie z funduszu alimentacyjnego** – 1 189 098,40 zł;
- **odsetki z funduszu alimentacyjnego** – 540 047,72 zł.

W 2023 roku Ośrodek zgłosił 55 dłużników, czyli taką samą liczbę osób co w roku poprzedzającym. Łączna kwota zadłużenia wynosiła 2 039 663,56 zł, w tym:

- **zadłużenie z zaliczki alimentacyjnej** – 152 916,24 zł;
- **zadłużenie z funduszu alimentacyjnego** – 1 229 036,73 zł;
- **odsetki z funduszu alimentacyjnego** – 657 710,59 zł.

Natomiast w 2024 roku Ośrodek zgłosił 53 dłużników, mniej niż w 2022 oraz 2023 roku. Łączna kwota zadłużenia z tytułu zaliczki alimentacyjnej i świadczenia z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami wyniosła 2 110 904,45 zł, w tym:

- **zadłużenie z zaliczki alimentacyjnej** – 142 762, 74 zł;
- **zadłużenie z funduszu alimentacyjnego** – 1 236 707,08 zł;
- **odsetki z funduszu alimentacyjnego** – 731 434,63 zł.

Praca socjalna, wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje i skala problemu

Zagadnienia związane z funkcjonowaniem rodziny oraz wsparciem udzielanym jej w sytuacjach trudnych stanowią istotny obszar polityki społecznej. Praca socjalna, działania asystenta rodziny oraz system pieczy zastępczej tworzą fundament kompleksowego wsparcia, którego celem jest zarówno przeciwdziałanie kryzysom, jak i zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w przypadku wystąpienia zagrożenia ich dobra.

Praca Socjalna

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód⁸.

Na przestrzeni lat 2022-2024 w dużej liczbie rodzin była prowadzona praca socjalna porównując do pobierania przez osoby/rodziny świadczenia pieniężne. Również w tych latach można zauważyć względny spadek prowadzenia pracy socjalnej. W 2022 roku praca socjalna była prowadzona w 143 rodzinach, gdzie tylko osiem osób zostało objętych kontraktem socjalnym. W 2023 roku już u 40 rodzin mniej była realizowana praca socjalna, a kontrakt socjalny został zawarty u 5 rodzin, natomiast w 2024 roku nastąpił nagły i niewielki wzrost osób, u których była prowadzona praca socjalna, gdzie kontraktem socjalnym zostały objęte tylko 2 osoby.

Dane te mogą świadczyć o zwiększeniu się samodzielności rodzin, które zamieszkują gminę Ornontowice dzięki prowadzeniu przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach pracy socjalnej.

Tabela 16. Liczba osób i rodzin, z którymi była prowadzona praca socjalna oraz zawarta umowa w postaci kontraktu socjalnego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
praca socjalna	143	103	110
kontrakt socjalny	8	5	2

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Projekt socjalny „Pomoc daje moc”

Warto wspomnieć o projekcie socjalnym przeprowadzonym w okresie luty-marzec w 2023 roku, który został skierowany dla podopiecznych Domu Samotnej Matki w Wiśle Małej. Projekt ten obejmował zbiórkę produktów żywnościowych i higienicznych. W zbiórkę zaangażowały się osoby z Klubiku Osób z Niepełnosprawnościami i ich opiekunów działającego przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ornontowicach zrzeszającego osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. Członkowie klubiku dostarczyli produkty do miejsca docelowego.

Powyższy projekt pokazał, że nawet niewielkie inicjatywy mogą realnie wzmacniać osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. Zbiórka dla podopiecznych Domu Samotnej Matki w Wiśle Małej nie tylko udziela im pomocy, ale również zintegrowała i pozwoliła poczuć się potrzebnymi członkom Klubiku. Zaangażowanie uczestników Klubiku pokazało, że współpraca z instytucjami

⁸ <https://www.gov.pl/web/rodzina/praca-socjalna>

pomocy społecznej z mieszkańcami gminy może skutecznie zwiększać zakres udzielanej pomocy oraz budować postawy solidarności i wrażliwości społecznej.

Akcja „Święta w pudełku po butach”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach przez ostatnie lata organizował przedsięwziętą akcją, której celem było wsparcie osób samotnych, chorych oraz potrzebujących rodzin poprzez obdarowanie ich symbolicznymi prezentami. Paczki rozwozili pracownicy socjalni w ramach czynności zawodowych do miejsc zamieszkania beneficjentów.

W 2022 roku do Ośrodka od mieszkańców gminy wpłynęło bardzo wiele paczek. Akcja ta została wsparta przez grupę młodzieżową Ruchu Światło – Życie (Oaza) prowadzona przez Wikarego Parafii Św. Michała Archaniola w Ornontowicach oraz grupa Św. Ojca Pio prowadzona przez Proboszcza Parafii Św. Michała Archaniola w Ornontowicach. 41 paczek rozdysponowano wśród 29 osób i rodzin.

W 2023 roku zebrano 50 paczek, które rozdysponowano wśród 30 osób i rodzin. Paczki ośrodek otrzymał od mieszkańców gminy, a także pracowników miejscowych instytucji. Akcją wsparła Parafia pw. Św. Michała Archaniola w Ornontowicach wraz z działającymi przy niej grupami parafialnymi.

W 2024 roku do ośrodka wpłynęło ok. 40 paczek od mieszkańców gminy, a także pracowników Urzędu Gminy oraz młodzieży działającej w grupach parafialnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach na przestrzeni ostatnich lat realizował także inne, mniejsze projektu socjalne skierowane dla osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami jak np.: Projekt socjalny „(Nie)pełnosprawni też potrafią”, projekt socjalny „Poznaj swoje możliwości”, „Żyj zdrowo na sportowo” – Projekt dofinansowany przez Fundację JSW oraz projekt socjalny „Bliżej Ciebie”.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Asystent rodziny

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dla dobra dzieci i ich rodziców, którzy mają trudności opiekuńczo-wychowawcze, problemy w opiece nad dziećmi oraz trudności w wykonywaniu władzy rodzicielskiej. Praca z rodzinami prowadzona jest poprzez wsparcie asystenta rodziny. Wsparciem asystenta rodziny objęte mogą być także rodziny, w których dzieciom zapewniono ochronę poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej⁹.

W 2024 roku liczba rodzin, która została objęta wsparciem asystenta rodziny w roku sprawozdawczym wynosiła 16, natomiast liczba dzieci w rodzinach 31. W 2023 roku liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wynosiła 17. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny wynosiła 34. W roku 2022 wsparciem asystenta rodziny objętych było łącznie 18 rodzin.

Analiza ta wskazuje na utrzymującą się potrzebę udzielania specjalistycznej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej. Dane te potwierdzają znaczenie pracy asystenta rodziny jako narzędzia służącego stabilizowaniu sytuacji rodzinnej, wzmacnianiu kompetencji opiekuńczych oraz zapobieganiu konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

W ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 119) Gmina Ornontowice zobowiązana jest także do ponoszenia kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

⁹ Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2024.

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i kolejnych latach pobytu dziecka.

W roku 2024 Gmina Ornontowice przeznaczyła na powyższe zadanie kwotę 162 708,46 złotych, w 2023 roku 216 939,68 złotych, natomiast w 2022 roku 171 743,31 złotych.

Placówka wsparcia dziennego – Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego w formie opiekuńczej pn. „Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza” zapewnia opiekę dzieciom i młodzieży, w szczególności z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W dniu 17 listopada 2022 r. podjęto Uchwałę Nr L/408/22 Rady Gminy Ornontowice w sprawie utworzenia placówki wsparcia dziennego pod nazwą „Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza” w Ornontowicach. Na podstawie tejże uchwały z dniem 1 stycznia 2023 roku placówka działa w ramach struktury organizacyjnej i na podstawie statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ornontowicach będącego jednostką budżetową gminy¹⁰.

Świetlica mieści się w budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Ornontowicach i zajmuje powierzchnię 46 m². Składa się z dwóch sal pracy dla dzieci (w tym jedna przechodnia), toalety, aneksu kuchennego, korytarza i wiatrołapu. W roku szkolnym 2023/2024 zajęcia w świetlicy odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach od 12:30 do 16:30, natomiast od roku szkolnego 2024/2025 odbywają się od 11.30 do 16.30. W okresie ferii i wakacji Świetlica czynna jest w godzinach od 9:00 do 14:00. W sytuacjach wyjątkowych dostosowuje się godziny funkcjonowania świetlicy na potrzeby realizowanych zajęć (np. wycieczki, wyjazdy). Zgodnie z ww. ustawą pod opieką jednego wychowawcy w tym samym czasie może przebywać maksymalnie 15 dzieci. Wszystkim uczestnikom zajęć świetlicowych zapewniony jest posiłek, który dostarcza inna jednostka budżetowa Gminy – Zakład Usług Pomocniczych dla Jednostek Oświatowych. Rolą tej placówki jest wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez podejmowanie działań opiekuńczych, edukacyjnych oraz wychowawczych. W zajęciach świetlicy w roku 2024 uczestniczyło łącznie 34 dzieci, natomiast w 2023 roku liczba wychowanków w grupie wynosiła 15 osób. Na funkcjonowanie świetlicy przeznaczone są środki z tytułu opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Pozostałe świadczenia dla rodzin:

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

W okresie 2022-2024 liczba osób składających wnioski o ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny miała tendencję względnie spadkową. W roku 2022 wniosek złożyło 58 osób, w związku z tym wydano 142 karty tradycyjne oraz 147 kart elektronicznych. W 2023 roku nastąpił delikatny wzrost wnioskodawców o 8 osób, gdzie wydano 66 kart tradycyjnych oraz 127 kart elektronicznych. Nagły spadek nastąpił w roku 2024, gdzie zostało złożone 28 wniosków, przy czym wydano 61 kart tradycyjnych oraz 65 kart elektronicznych.

Powyższe dane mogą świadczyć o tym, że na przestrzeni lat 2022-2024 w roku 2024 mniej osób złożyło wniosek o ogólnopolską kartę dużej rodziny, ponieważ znaczna część mieszkańców zrobiła to w latach poprzedzających. Analiza tych danych może również wskazywać, na dużą świadomość rodzin odnośnie przysługujących im uprawnień.

¹⁰ Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2023.

Tabela 17. Liczba złożonych wniosków o Kartę Dużej Rodziny oraz liczba wydanych kart tradycyjnych i elektronicznych na przestrzeni lat 2022-2024

ogólnopolska Karta Dużej Rodziny	2022	2023	2024
liczba wnioskodawców	58	66	28
karty tradycyjne	142	127	61
karty elektroniczne	147	128	65

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Świadczenia rodzicielskie

W latach 2022-2024 liczba osób, które pobrały świadczenie rodzicielskie jest względnie stałą liczbą. W 2023 roku liczba ta spadła o 3 osoby mniej niż w 2022, natomiast w 2024 roku liczba ta wzrosła o jedynie dwie osoby.

Analiza ta pozwala na wysunięcie wniosku, że względnie stała liczba osób może świadczyć o niezmienionej strukturze demograficznej rodzin w gminie. Może to również oznaczać, że warunki przyznawania świadczenia oraz sytuacja ekonomiczna rodziców pozostają względnie niezmiennie.

Tabela 18. Liczba osób, które pobierały świadczenie rodzicielskie oraz łączny koszt świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024

świadczenie rodzicielskie	2022	2023	2024
liczba osób	23	20	22
koszt świadczenia (zł)	130 353,70	149 038,10	122 989,30

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Wsparcie osób starszych oraz z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje i skala problemu

Wsparcie osób starszych, przewlekle chorych oraz z niepełnosprawnością stanowi istotny element systemu pomocy społecznej, odpowiadając na rosnące potrzeby demograficzne i zdrowotne społeczeństwa. Wraz ze zwiększającą się liczbą osób wymagających codziennej pomocy oraz specjalistycznego wsparcia, kluczowe znaczenie mają różne formy świadczeń i usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze

W latach 2022-2024 liczba osób, które korzystały z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych wykazywała tendencje spadkową. W 2022 roku z usług korzystało 7 osób, w 2023 roku nastąpił znaczny spadek, natomiast w 2024 roku z usług korzystały już tylko dwie osoby.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ornontowicach z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w większości korzystały starsze, bardzo schorowane osoby, w związku z tym na przestrzeni tych lat liczba ta malała na skutek zgonu.

Tabela 19. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych oraz z specjalistycznych usług opiekuńczych oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024

usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2022	2023	2024
liczba osób	7	3	2
koszt świadczenia (zł)	19 027,80	16 726,00	13 015,00

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Wynagrodzenie z tytułu sprawowania opieki

Na przestrzeni lat 2022-2024 tylko jedna osoba otrzymywała wynagrodzenie z tytułu sprawowania opieki, w tym przypadku nad osobą ubezwłasnowolnioną. Łączna kwota świadczenia w tych latach nie ulegała zmianie, wynosiła 5 863,44 zł co stanowi 488,62 zł na miesiąc.

Można z tego wywnioskować, że zapotrzebowane na tego rodzaju świadczenie w gminie utrzymuje się na bardzo niskim poziomie, co może wskazywać na niewielką liczbę osób wymagających formalnej opieki prawnej lub na korzystanie z innych form wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych. Co istotne pomoc otrzymuje nie tylko osoba potrzebująca opieki, ale również osoba ją sprawująca.

Tabela 20. Liczba osób pobierających świadczenie pieniężne z tytułu sprawowania opieki oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024.

wynagrodzenie z tytułu sprawowania opieki	2022	2023	2024
liczba osób	1	1	1
koszt świadczenia (zł)	5 863,44	5 863,44	5 863,44

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Program „Opieka wytchnieniowa”

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ornontowicach realizowano ze środków Funduszu Solidarnościowego Program „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego. Program ten został skierowany do opiekunów, którzy potrzebują dodatkowego wsparcia w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny¹¹. Usługi te świadczyła Fundacja Przymierze.

W 2022 roku w Ośrodku nie były realizowane usługi w ramach programu opieki wytchnieniowej, natomiast na przestrzeni lat 2023-2024 względnie stała liczba opiekunów skorzystała

¹¹ <https://www.gov.pl/web/uw-opolski/opieka-wytchnieniowa-dla-jednostek-samorządu-terytorialnego--edycja-2026>

z dodatkowej opieki nad członkiem rodziny z niepełnosprawnością. W roku 2023 usługi były realizowane u 5 rodzin, z czego w trzech rodzinach opieka sprawowana była nad dorosłą osobą oraz dwie rodziny, w których sprawowana jest opieka nad dzieckiem do 16 roku życia. Łącznie sfinansowano 840 godzin usług opieki wytchnieniowej. W 2024 roku usługi omawianego programu były realizowane u 8 rodzin, gdzie u sześciu rodzin była sprawowana opieka nad osobą dorosłą, a u dwóch rodzin nad dzieckiem do 16 roku życia. Rodziny skorzystały łącznie z 960 godzin usług opieki wytchnieniowej.

Dane zawarte w poniższej tabeli i opisane powyżej mogą świadczyć o zwiększającej się świadomości społeczeństwa o działających programach realizowanych przez Ośrodki, oraz lepsze informowanie przez instytucje mieszkańców gminy o przysługujących im formach wsparcia.

Tabela 21. Liczba rodzin korzystających z opieki w ramach programu „Opieka wytchnieniowa” oraz liczba opiekunów świadczących opiekę

opieka wytchnieniowa	2022	2023	2024
liczba rodzin	0	5	8
liczba opiekunów	0	8	9

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Świadczenia opiekuńcze

Choć świadczenia opiekuńcze stanowią część systemu świadczeń rodzinnych, nie zostały omówione w rozdziale dotyczącym wspierania rodziny, ponieważ głównie skupiają na wspieraniu i zapewnieniu pomocy osobom z niepełnosprawnościami oraz członkom ich rodzin, którzy sprawują nad nimi opiekę. Opisanie świadczeń opiekuńczych w rozdziale o wspieraniu osób starszych, chorych i z niepełnosprawnością pozwala na pełniejsze omówienie ich funkcji, zakresu oraz znaczenia dla opiekunów i podopiecznych.

W latach 2022-2024 można zauważyć wzrost pobieranych świadczeń opiekuńczych. W roku 2022 liczba osób, które pobrała zasiłek pielęgnacyjny wynosiła 120, natomiast świadczenie pielęgnacyjne otrzymało 33. W 2023 roku liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny wzrosła o 6 więcej niż w roku poprzedzającym, a świadczenie pielęgnacyjne pobrało 36 osób, o 3 osoby więcej niż w 2022 roku. W 2024 roku zasiłek pielęgnacyjny pobrało 10 osób więcej niż w 2023 roku, co stanowi znacznie większy wzrost niż w latach 2022-2023, przy czym świadczenie pielęgnacyjne pobrało 44 osoby, co również stanowi znaczny wzrost w porównaniu do poprzednich lat.

Analiza opisanych powyżej danych oraz zawartych w poniższej tabeli wskazuje, na systematyczny wzrost zapotrzebowania na świadczenia opiekuńcze w gminie Ornontowice. Tendencja ta może wynikać ze zwiększającej się świadomości mieszkańców na temat dostępnych form pomocy jak zarówno na narastające potrzeby osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów oraz Wzrost pobieranych świadczeń potwierdza również znaczącą rolę wsparcia finansowego w odciążeniu opiekunów oraz zapewnieniu rodzinie w trudnej sytuacji stabilniejszej sytuacji domowej wszystkich domowników.

Tabela 22. Świadczenia opiekuńcze wypłacane na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	liczba osób	koszt świadczenia (zł)	liczba osób	koszt świadczenia (zł)	liczba osób	koszt świadczenia (zł)
zasiłki pielęgnacyjne	120	287 283,04	126	302 607,68	136	313 831,34
świadczenie pielęgnacyjne	33	745 592,00	36	997 020,30	44	1 484 460,00

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

Świadczenie „Za Życiem”

Świadczenie „Za Życiem” przysługuje jednorazowo w kwocie 4 000,00 złotych z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu¹².

W latach 2022-2024 wystąpił stopniowy wzrost wypłacania tego świadczenia. Może to świadczyć o wzroście liczby rodzin wychowujących dzieci z ciężkimi i nieodwracalnymi upośledzeniami lub nieuleczalną chorobą, a tym samym o większej potrzebie wsparcia w ramach tego programu. Taka tendencja może także wskazywać na zwiększenie się świadomości społecznej o możliwości uzyskania tego świadczenia lub lepsze informowanie rodzin przez instytucje pomocy społecznej o przysługujących im uprawnieniach.

Tabela 23. Liczba rodzin pobierających świadczenie „Za Życiem” oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024

świadczenie „Za Życiem”	2022	2023	2024
liczba rodzin	0	1	2
koszt świadczenia (zł)	0	4 000,00	8 000,00

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

¹² <https://www.gov.pl/web/rodzina/program-za-zyciem>

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Przez przemoc domową należy rozumieć wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej [...]”¹³.

Przemoc jest jednym z równie istotnych problemów społecznych, wobec których trzeba tworzyć działania zapobiegające oraz zwalczające te zjawisko. Działania, które mają na celu przeciwdziałania przemocy domowej podejmuje Zespół Interdyscyplinarny w gminie Ornontowice. Zespół powołuje grupy diagnostyczno-pomocowe w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przedstawiciel jednostki pomocy społecznej, policji, służby zdrowia, oświaty czy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W przypadku powzięcia informacji o występowaniu przemocy domowej, wszczynają procedurę poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”. Najczęściej „Niebieska Karta” jest wypełniana przez pracownika socjalnego w siedzibie Ośrodka lub przedstawiciela policji podczas interwencji. W rodzinach, które zostały objęte procedurą Niebieskiej Karty powołuje się grupę diagnostyczno-pomocową, w skład której zawsze wchodzi pracownik socjalny oraz policjant (dzielnicowy). W zależności od sytuacji danej rodziny, skład grupy diagnostyczno-pomocowej może zostać uzupełniony o przedstawicieli innych służb tj. oświaty, służby zdrowia, sądy czy przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W przypadku otrzymania informacji o podejrzeniu występowania przemocy domowej, krzywdzeniu (w tym zaniedbaniu) dzieci, pracownicy socjalni mają obowiązek sprawdzić sytuację bezpośrednio w miejscu zamieszkania konkretnej rodziny.

Analiza liczby prowadzonych, zakładanych i zakończonych Niebieskich Kart w latach 2022-2024 wskazuje na istotne zmiany w dynamice pracy z przypadkami przemocy domowej. W 2022 i 2023 roku liczba zakładanych Kart była relatywnie wysoka (odpowiednio 18 i 14), natomiast w 2024 roku nastąpił wyraźny spadek do 6 nowych spraw. Jednocześnie w 2024 roku odnotowano najwyższą liczbę prowadzonych Kart (16), co może świadczyć o zwiększonej intensywności pracy z istniejącymi przypadkami oraz większym zaangażowaniu w kontynuację już rozpoczętych procedur. Spadek liczb zakończonych Kart w 2024 roku (11 wobec 18 i 19 w latach poprzednich) może wynikać z większej złożoności spraw lub wydłużonego procesu interwencji.

Dane te sugerują, że mimo mniejszej liczby nowych zgłoszeń, problem przemocy domowej pozostaje istotny, a działania pomocowe wymagają coraz bardziej pogłębionej i długotrwałej pracy.

Tabela 24. Liczba prowadzonych, zakładanych i zakończonych Niebieskich Kart w latach 2022-2024.

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba wszystkich prowadzonych Niebieskich Kart w roku sprawozdawczym	10	11	16
Liczba założonych Niebieskich Kart w roku sprawozdawczym	18	14	6
Liczba zakończonych Niebieskich Kart	18	19	11

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2022, 2023 i 2024.

¹³ Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024. Poz. 1673)

Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2022-2024

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie Ornontowice.

Cele szczegółowe opierają się a działaniach profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Skupiają się na zwiększeniu dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej. Obejmują zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową oraz podnoszenie jakości i dostępność świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

W 2022 roku przeprowadzono 721 interwencji, w tym 108 dotyczyło interwencji domowych, natomiast 613 interwencji w miejscach publicznych, z czego w 193 przypadkach powodem interwencji były osoby pod wpływem alkoholu. W 3 przypadkach miało miejsce zastosowanie trybu 15aa ust. 1 o Policji – Nakazowe opuszczenie miejsca zamieszkania oraz zakaz zbliżania do ofiary przemocy pod kątem art. 207kk. Do wytrzeźwienia zostało przewiezionych 103 osoby (w tym do miejsca zamieszkania) oraz zatrzymano 28 kierowców będących w stanie nietrzeźwości.

W 2023 roku przeprowadzono 675 interwencji, w tym 139 interwencji domowych, 536 interwencji w miejscach publicznych oraz 112 osób przewieziono do wytrzeźwienia (w tym do miejsca zamieszkania). W 218 przypadkach powodem interwencji były osoby pod wpływem alkoholu. W wyniku interwencji Policji założono 7 niebieskich kart. W 3 przypadkach miało miejsce zastosowanie trybu 15aa ust. 1 ustawy o Policji.

W 2024 roku w gminie Ornontowice przeprowadzono 698 interwencji w tym: 139 interwencji domowych, 579 interwencji w miejscach publicznych, 112 osób przewieziono do wytrzeźwienia, a w 236 przypadkach powodem interwencji były osoby pod wpływem alkoholu. Zatrzymano 21 kierujących będących w stanie nietrzeźwości bądź pod wpływem środków narkotycznych. W wyniku interwencji Policji założono 3 niebieskie karty, a w 2 przypadkach miało miejsce zastosowanie przez policjantów trybu 15aa ust.1 ustawy o Policji.

Analiza interwencji policyjnych wskazuje na utrzymującą się aktywność służb w zakresie reagowania zarówno na sytuacje w miejscach publicznych, jak i w środowisku domowym. Wskazuje to na potrzebę dalszego monitorowania problemów związanych z alkoholem, zapobieganie przemocy domowej oraz kontrolowania nietrzeźwych kierowców. Działania prewencyjne i interwencyjne pozostają kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom gminy.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje i skala problemu

Problemy związane z uzależnieniami od alkoholu i narkotyków stanowią jedno z najpoważniejszych wyzwań społecznych, wpływając zarówno na funkcjonowanie jednostek, jak i ich rodzin oraz na życie lokalnych społeczności. Skuteczna profilaktyka i rozwiązywanie tych problemów wymagają prowadzenia wieloaspektowych działań wynikających z przepisów prawa, w szczególności ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu narkomanii. Aktywność jednostek samorządu terytorialnego w tym obszarze obejmuje zarówno inicjowanie i realizację programów profilaktycznych, jak i podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób znajdujących się w stanie nietrzeźwości lub wymagających specjalistycznego wsparcia.

Realizacja zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii realizowane są na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024 uchwalonego przez Radę Gminy Ornontowice uchwałą Nr XLIII/343/22 z dnia 24 marca 2022 r.

W latach 2022-2024 Skład Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołany Zarządzeniem Wójta Gminy ulegał zmianie. W 2024 i 2023 roku skład komisji liczył cztery osoby: 2 pracowników GOPS, 1 policjant i 1 przedstawiciel Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Ornontowicach, natomiast w 2022 roku składał się z 1 pracownika GOPS, 1 policjanta oraz 1 przedstawiciela Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Ornontowicach. Na przestrzeni tych lat w trybie konkursowym na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie udzielono dotacji na realizację zadań publicznych dwóm organizacjom pożytku publicznego z Mikołowa: tj. dla Stowarzyszenia POWRÓT i Stowarzyszenia ZMIANA.

W roku 2024 do Komisji wpłynęły 4 wnioski o podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w roku 2023 wpłynęło 8 wniosków, natomiast w 2022 roku 16 wniosków. W 2024 roku łącznie Komisja prowadziła postępowania wobec 13 osób, w 2023 roku wobec 17 osób. W 2024 roku odbyło się 5 posiedzeń GKRPA, natomiast w 2023 i 2022 roku odbyły się 3 posiedzenia. Komisja wydała 7 postanowień dotyczących wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w 2023 i 2022 roku wydała 2 postanowienia. W punkcie konsultacyjnym dyżur pełniło łącznie 3 specjalistów (terapeuta rodzinny, psycholog i pedagog). W latach 2022-2024 z poradnictwa skorzystało 64 osoby, na przestrzeni trzech lat łącznie udzielono 193 konsultacji/poradnictwa. W tym okresie również przeprowadzono programy/warsztaty profilaktyczne dla uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego.

Dane wskazują, że gmina konsekwentnie realizowała zadanie związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom, utrzymując stabilną pracę Komisji oraz regularnie prowadząc postępowania i posiedzenia. Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego była zmienna, jednak skala problemu utrzymywała się na podobnym poziomie. Znacząca liczba udzielonych konsultacji oraz realizowane działa profilaktyczne potwierdzają stałą potrzebę wsparcia zarówno osób uzależnionych, jak i środowiska lokalnego.

Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy

Poruszając obszary problemowe w gminie Ornontowice istotną kwestią jest opisanie form wsparcia dla obywateli Ukrainy, które zapewnia Państwo. Konflikt zbrojny na terenie Ukrainy spowodował masowy napływ ich obywateli do innych państw zachodniej Europy, a tym samym do Polski. Na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, zalegalizowano pobyt uciekinierów wojennych do Polski oraz nadano im uprawnienia i możliwość korzystania z niektórych świadczeń m.in. wchodzących w zakres ustawy o pomocy społecznej czy ustawy o świadczeniach rodzinnych. Świadczenie dla obywateli Ukrainy były finansowane ze środków Funduszu Pomocy obywatelom Ukrainy.

W 2022 roku wszystkie świadczenia były finansowane z powyżej określonego Funduszu, za wyjątkiem zasiłku celowego, który został sfinansowany ze środków własnych. Obywatelom Ukrainy wypłacono następujące świadczenia:

- świadczenie 300,00 złotych – wypłacono 180 osobom w łącznej wysokości 55 500,00 złotych;

- posiłek (szkoła i przedszkole) – wypłacono 185 osobom w łącznej wysokości 4 738,50 złotych;
- zasiłek celowy (na pokrycie kosztów leków i leczenia) – wypłacono jednej osobie w kwocie 300,00 złotych;
- zasiłki rodzinne z dodatkami – wypłacono 53 osobom w łącznej wysokości 16 196,00 złotych.

W 2023 roku wszystkie świadczenia przysługujące obywatelom Ukrainy były finansowane ze środków Funduszu Pomocy obywatelom Ukrainy. Wypłacono następujące świadczenia:

- świadczenie 300,00 złotych – wypłacono 24 osobom w łącznej wysokości 7 200,00 złotych;
- zasiłki rodzinne z dodatkami – wypłacono 6 osobom w łącznej wysokości 14 256,00 złotych;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka – została wypłacona jednej osobie w stałej, z góry ustalonej kwocie 1 000,00 złotych.

W 2024 roku wypłacono następujące świadczenia:

- świadczenie 300,00 złotych – wypłacono 7 osobom w łącznej wysokości 2 100,00 złotych;
- zasiłki rodzinne z dodatkami – wypłacono 5 rodzinom w łącznej wysokości 16 132,00 złotych;
- zasiłki pielęgnacyjne – wypłacono jednej osobie w wysokości 2 805,92 złotych;
- świadczenie rodzicielskie – wypłacono 3 osobom w łącznej wysokości 24 903,30 złotych.

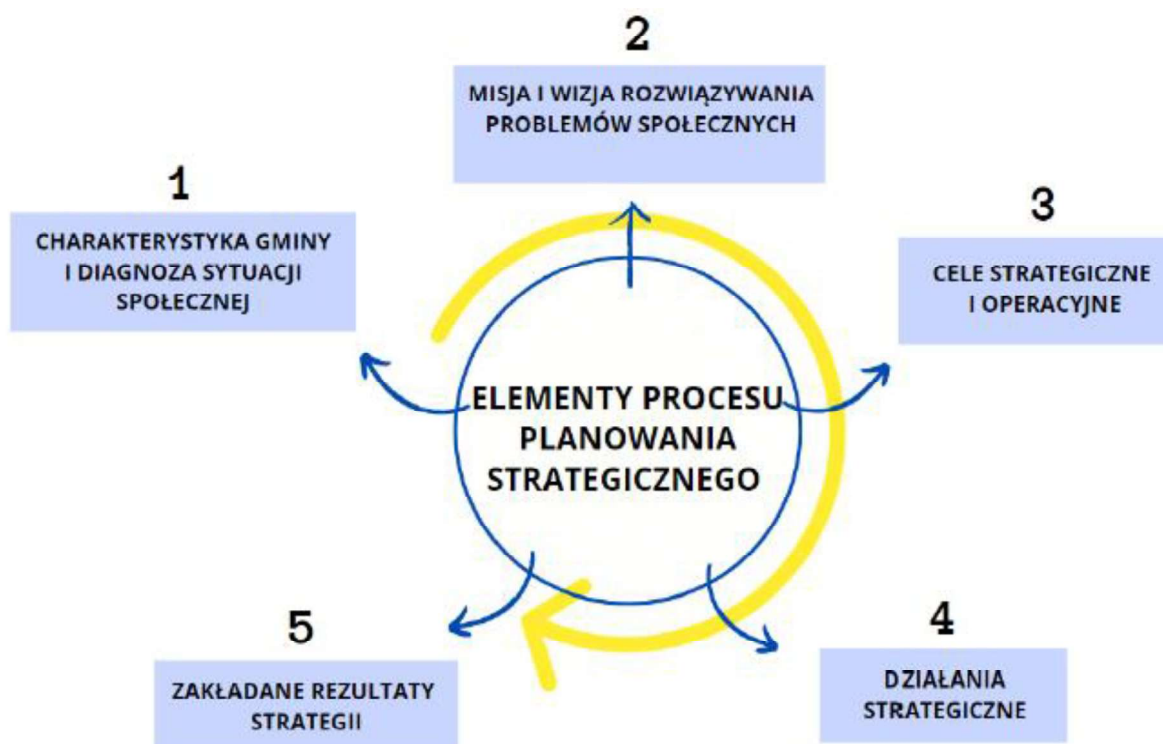
Dane opisane powyżej mogą świadczyć o tym, że zmniejszenie się zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej może być spowodowane większą stabilizacją części obywateli Ukrainy np.: dzięki zatrudnieniu, integracji.

Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 2. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: Opracowanie własne

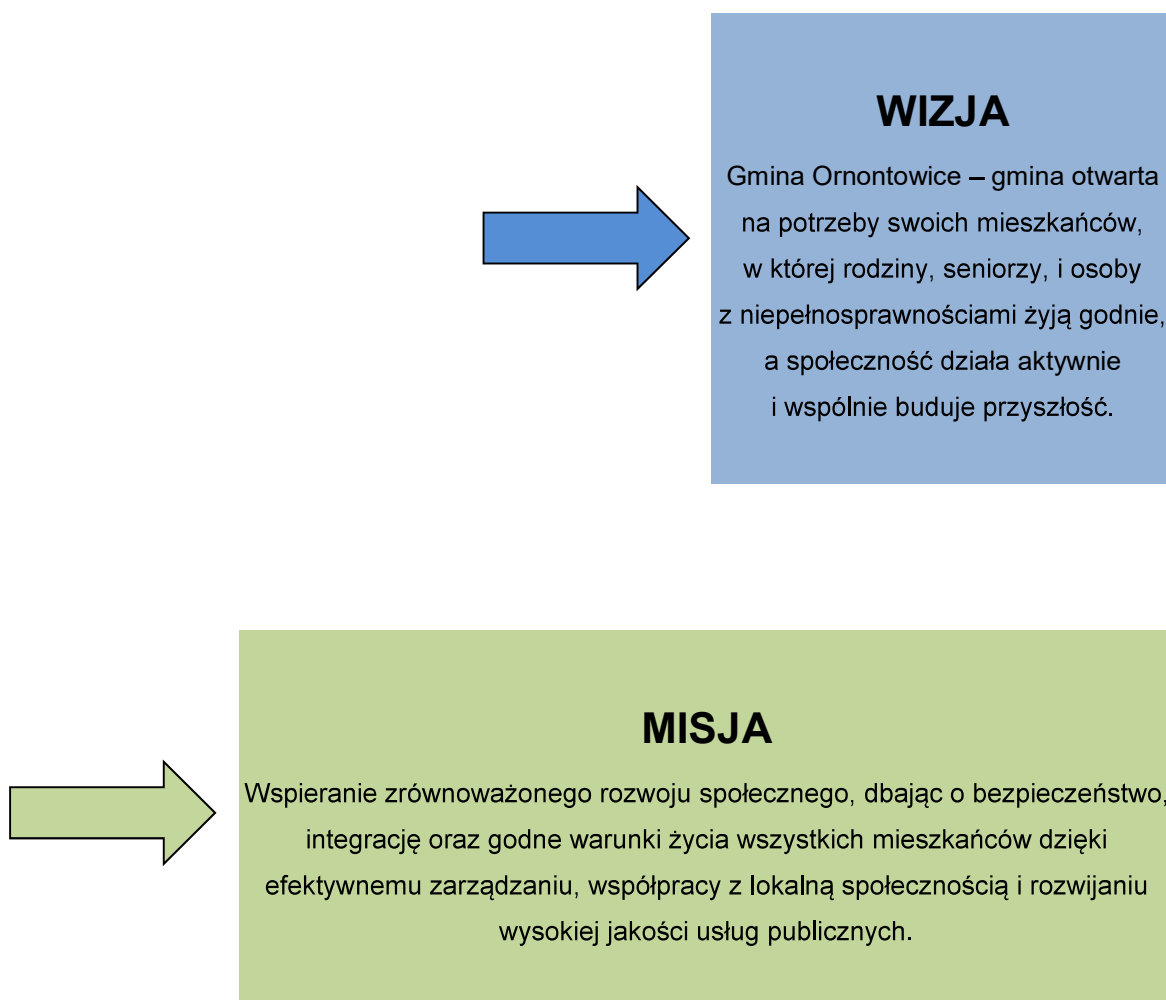

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Ornontowice została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

Wobec powyższego, mając również na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, a także kontynuując dotychczasowe działania (na podstawie wcześniejszej Strategii), w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wizja oraz misja zostały sformułowane w następujący sposób:

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

Cele strategiczne:

- 1** Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.
- 2** Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem działań włączających do społeczności lokalnej.
- 3** Wspieranie kompleksowego systemu wsparcia dla osób borykających się z problemem uzależnień.
- 4** Zwiększenie efektywności działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.
- 5** Wspieranie możliwości zawodowych oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy.
- 6** Zapewnienie wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego dla mieszkańców Gminy oraz promocja zdrowia psychicznego.

Cel strategiczny 1

Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 1.1

Zapewnienie pomocy dla rodzin w rozwijaniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz prawidłowym wypełnianiu ich funkcji.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji działań
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2026 - 2035
Inicjowanie prowadzenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, wsparcie psychologiczne, terapia rodzinna)	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy Podniesienie jakości życia rodzin	Liczba rodziców korzystających z usług społecznych Liczba świadczonych form usług społecznych	GOPS, NGO, PK, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2026 - 2035
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	GOPS, PCPR	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin o dostępnych usługach doradczych z zakresu rodzinnego, psychologicznego i prawnego, a także oferowanie wsparcia w razie wystąpienia	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy	Liczba udostępnionych informacji	GOPS, UG, NGO, GKRPA, PK, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035

trudności.					
Organizowanie, wspieranie i promowanie imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi	Wzrost integracji rodzin z dziećmi	Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń	GOPS, UG, NGO, ARTERia CKiP, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
Organizowanie szkoleń i warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji wspierających rodzinę	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń	GOPS, UG, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035

Cel operacyjny 1.2

Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju oraz poszerzenie działań rozwijających ich zainteresowania.

Inicjowanie rozszerzenia działalności istniejącej Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy Profilaktyczno-Wychowawczej	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizowanie zajęć pozalekcyjnych	Liczba dzieci korzystających z oferty placówki	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę	UG, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035

Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	GOPS, UG, NGO, GKRPA, GBP, ARTERia CKiP, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2026 - 2035
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2026 - 2035

Cel strategiczny 2

Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem działań włączających do społeczności lokalnej.

Cel operacyjny 2.1

Zapewnienie dostępu do świadczeń i usług społecznych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz utrzymanie ich w miejscu zamieszkania.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji działań
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	GOPS, NGO, GBP, ARTERia CKiP, UG, placówki oświatowe, Grupa Parafialna - Wspólnota Hospicyjna	Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	lata 2026 - 2035

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice na lata 2026-2035

Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie	lata 2026 - 2035
Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, UG	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych programami.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy	lata 2026 - 2035
Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez zainicjowanie prowadzenia usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością w Gminie	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością Liczba osób objętych wsparciem asystentów	GOPS, UG, NGO, PCPR	Budżet Gminy, Fundusz Solidarnościowy , Budżet Państwa	lata 2026 - 2035
Zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości życia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa	lata 2026 - 2035
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych	GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa	lata 2026 - 2035

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice na lata 2026-2035

opiekuńczych.		godzin usług opiekuńczych.			
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa	lata 2026 - 2035
Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w DPS	GOPS	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością. Wzrost ich aktywności społecznej.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	GOPS, NGO, GBP, ARTeria CKiP, UG	Budżet Gminy Fundusze Europejskie	lata 2026 - 2035
Inicjowanie utworzenia Klubu Seniora w Gminie.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba seniorów korzystających z działalności Klubu Seniora.	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa	lata 2026 - 2035

Cel strategiczny 3

Wspieranie kompleksowego systemu wsparcia dla osób borykających się z problemem uzależnień.

Cel operacyjny 3.1

Ograniczanie skali problemu uzależnień na terenie Gminy oraz eliminowanie jego negatywnych skutków społecznych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji działań
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	GOPS	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, GOPS	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2026 - 2035
Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjnego w celu przeciwdziałania problemowi uzależnień w Gminie.	Zwiększenie pomocy dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym	Liczba osób korzystających z poradnictwa PK	GOPS, GKRPA	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2026 - 2035

Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2026 - 2035
---	---	--	-------	---	------------------

Cel operacyjny 3.2

Rozwój profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.

Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU oraz MEN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2026 - 2035
Udział w krajowych oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, GOPS, KP, UG, GBP, ARTeria CKiP, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2026 - 2035

Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podniesienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, GOPS, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2026 - 2035
Wzmoczenie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UG, KP	Budżet Powiatu	lata 2026 - 2035

Cel strategiczny 4

Zwiększenie efektywności działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Cel operacyjny 4.1

Zapewnienie pomocy rodzinom, w których występuje problem przemocy domowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji działań
Udzielanie pomocy rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	GOPS, GKRPA, KP, ZI, placówki oświatowe, GOZ	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035

Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, GKRPA, ZI, KP, placówki oświatowe, GOZ	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie aktualnych przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	GOPS, GKRPA, ZI, KP, placówki oświatowe, GOZ	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	GOPS, KP, GKRPA, ZI, PCPR	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035

Cel operacyjny 4.2

Wsparcie lokalnego systemu profilaktyki w zakresie przemocy domowej w celu podniesienia świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej i jej następstw.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji działań
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy domowej.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	GOPS, GKRPA, ZI, KP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035

Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UG, KP, GKRPA, GOPS, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
--	--	--	---	--------------	------------------

Cel strategiczny 5

Wspieranie możliwości zawodowych oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy.

Cel operacyjny 5.1

Skuteczne wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia w zwiększeniu swoich szans na rynku pracy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji działań
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie	lata 2026 - 2035
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa	lata 2026 - 2035

osób bezrobotnych.					
Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	GOPS	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035

Cel operacyjny 5.2

Minimalizowanie problemu ubóstwa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród mieszkańców Gminy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji działań
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych i rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa	lata 2026 - 2035
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa	lata 2026 - 2035
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom bezdomnym.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób bezdomnych korzystających ze wsparcia z problemem bezdomności.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa	lata 2026 - 2035

Cel strategiczny 6

Zapewnienie wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego dla mieszkańców Gminy oraz promocja zdrowia psychicznego.

Cel operacyjny 6.1

Rozwój systemu pomocowego oraz budowa świadomości lokalnej społeczności w zakresie zdrowia psychicznego.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji działań
Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	GOPS, UG, NGO, GOZ placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, placówki oświatowe, GOZ, GOPS	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	GOPS, PK, placówki oświatowe, GOZ, NGO	Budżet Gminy	lata 2026 - 2035

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie. Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Ornontowice.

Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2023-2024, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2026-2035 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywaną na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ornontowicach. Przedstawione prognozy mogą ulec zmianom.

Tabela 25. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	OGÓLEM
2023	130 699 zł	919 017 zł	693 013 zł	0 zł	2 203 965 zł	3 946 694 zł
2024	155 073 zł	1 188 459 zł	23 642 zł	2 896 zł	2 742 905 zł	4 112 975 zł
Prognoza						
2025	158 950 zł	1 218 170 zł	24 233 zł	2 968 zł	2 811 478 zł	4 215 799 zł
2026	162 924 zł	1 248 625 zł	24 839 zł	3 043 zł	2 881 765 zł	4 321 194 zł
2027	166 997 zł	1 279 840 zł	25 460 zł	3 119 zł	2 953 809 zł	4 429 224 zł
2028	171 172 zł	1 311 836 zł	26 096 zł	3 197 zł	3 027 654 zł	4 539 955 zł
2029	175 451 zł	1 344 632 zł	26 749 zł	3 277 zł	3 103 345 zł	4 653 454 zł
2030	179 837 zł	1 378 248 zł	27 417 zł	3 358 zł	3 180 929 zł	4 769 790 zł
2031	184 333 zł	1 412 704 zł	28 103 zł	3 442 zł	3 260 452 zł	4 889 035 zł
2032	188 941 zł	1 448 022 zł	28 805 zł	3 528 zł	3 341 963 zł	5 011 261 zł
2033	193 665 zł	1 484 222 zł	29 526 zł	3 617 zł	3 425 512 zł	5 136 542 zł
2034	198 507 zł	1 521 328 zł	30 264 zł	3 707 zł	3 511 150 zł	5 264 956 zł
2035	203 469 zł	1 559 361 zł	31 020 zł	3 800 zł	3 598 929 zł	5 396 580 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok, 2024 rok

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ornontowicach. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice na lata 2026-2035 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 26. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Ornontowicach o przyjęciu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice na lata 2026-2035”	do 30 kwietnia 2026 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią	II kwartał 2026 r. – IV kwartał 2035 r.
Etap III	Monitoring	do 31 marca każdego roku począwszy od 2027 r. do 2035 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii	do 31 marca 2036 r.

Źródło: Opracowanie własne.

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Dyrektor GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji Strategii, Dyrektor GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym

czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ornontowicach. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy.

Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych. Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji. Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także przedsiębiorstwa. Otoczenie zewnętrzne dalsze Gminy rozumiane jest jako: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie.

Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem,
- informacja o postępach wdrażania Strategii,
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach,
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem, a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu, opracowywaniu informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Do oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z danych statystycznych: UG, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, placówek oświatowych, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja na temat realizacji Strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie przez GOPS i przekazywana będzie Wójtowi Gminy i Radzie Gminy w formie raportu monitoringowego. Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Ornontowice do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli

ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukazać realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane. Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź i modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku 2024, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów w 2035 roku.

Tabela 27. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

L.p	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	16	poniżej 18
		Liczba asystentów rodziny	1	min. 1
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	3	poniżej 5
		Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	1	min. 1
		Liczba dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej	9	poniżej 12
2.	Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem działań włączających do społeczności lokalnej.	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych	2	poniżej 5
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność	2	poniżej 5
		Liczba placówek aktywizujących seniorów np. Klub Seniora	0	min. 1
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	10	poniżej 15
		Liczba korzystających ze wsparcia asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej.	0	powyżej 5
		Liczba korzystających z Programu „Opieka Wytchnieniowa”.	8	poniżej 10
3.	Wspieranie kompleksowego systemu wsparcia dla osób	Liczba punktów konsultacyjnych dla osób	1	min. 1

	borykających się z problemem uzależnień	uzależnionych i ich rodzin		
		Liczba realizowanych programów profilaktycznych rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom	0	min. 1 raz w roku
		Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	1	poniżej 3
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	1	poniżej 3
4.	Zwiększenie efektywności działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemu przemocy	1	poniżej 3
		Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	6	min. 6 (min. raz na dwa miesiące)
		Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	16	poniżej 20
5.	Wspieranie możliwości zawodowych oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy	Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy	43	poniżej 40
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	14	poniżej 20
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	4	poniżej 10
6.	Zapewnienie wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego dla mieszkańców Gminy oraz promocja zdrowia psychicznego.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	poniżej 2
		Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	0	min. 1 raz w roku

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania. W związku z powyższym, z jednej

strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ornontowice, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnymi od możliwości finansowych Gminy. Będzie ona podlegała okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Ornontowice i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa – działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmocnienie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontariackich i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Ornontowice, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zadania z zakresu polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, a Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wybiera priorytetowe obszary i kierunki działań, uznane za kluczowe dla najsukuteczniejszego i najbardziej efektywnego osiągnięcia założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Szatur – Jaworska B., Diagnostyka i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.
2. Sztumski j., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60.
3. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
4. Dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Mikołowie z siedzibą w Łaziskach Górnych.
5. <https://www.gov.pl/web/rodzina/programy-posilek-w-szkole-i-w-domu>
6. <https://www.gov.pl/web/rodzina/fundusze-europejskie-na-pomoc-zywnosciowa-2021-2027>
7. Sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego jednostki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach za 2023 rok, 2024 rok.
8. <https://www.gov.pl/web/rodzina/praca-socjalna>
9. <https://www.gov.pl/web/uw-opolski/opieka-wytchnieniowa-dla-jednostek-samorządu-terytorialnego--edycja-2026>
10. <https://www.gov.pl/web/rodzina/program-za-zyciem>
11. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie gminy Ornontowice.....	12
Rysunek 2. Elementy procesu planowania strategicznego	64

Spis tabel:

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	7
Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Ornontowice	13
Tabela 3. Struktura wieku mieszkańców Gminy w 2022 r.	13
Tabela 4. Struktura wieku mieszkańców Gminy w 2023 r.	13
Tabela 5. Struktura wieku mieszkańców Gminy w 2024 r.	14
Tabela 6. Liczba urodzeń i zgonów w Gminie	14
Tabela 7. Liczba dzieci korzystających z placówek na terenie Gminy Ornontowice.....	15
Tabela 8. Liczba procedur wykonanych w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Gminie Ornontowice.....	18
Tabela 9 . Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne z pomocy społecznej oraz łączna kwota świadczeń na przestrzeni 2022-2024	48
Tabela 10. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024.....	49
Tabela 11. Liczba rodzin, które pobierają dodatek mieszkaniowy oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024	49
Tabela 12. Liczba osób, które otrzymały pomoc z programu „Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027” na przestrzeni lat 2022-2024	50
Tabela 13. Liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024	51
Tabela 14. Liczba osób, które otrzymały tzw. „becikowe” oraz łączny koszt świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024	51
Tabela 15. Liczba rodzin, które otrzymały świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024	52
Tabela 16. Liczba osób i rodzin, z którymi była prowadzona praca socjalna oraz zawarta umowa w postaci kontraktu socjalnego na przestrzeni lat 2022-2024	53

Tabela 17. Liczba złożonych wniosków o Kartę Dużej Rodziny oraz liczba wydanych kart tradycyjnych i elektronicznych na przestrzeni lat 2022-2024	56
Tabela 18. Liczba osób, które pobierały świadczenie rodzicielskie oraz łączny koszt świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024	56
Tabela 19. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych oraz z specjalistycznych usług opiekuńczych oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024	57
Tabela 20. Liczba osób pobierających świadczenie pieniężne z tytułu sprawowania opieki oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024	57
Tabela 21. Liczba rodzin korzystających z opieki w ramach programu „Opieka wytchnieniowa” oraz liczba opiekunów świadczących opiekę.....	58
Tabela 22. Świadczenia opiekuńcze wypłacane na przestrzeni lat 2022-2024	59
Tabela 23. Liczba rodzin pobierających świadczenie „Za Życiem” oraz łączna kwota świadczenia na przestrzeni lat 2022-2024	59
Tabela 24. Liczba prowadzonych, zakładanych i zakończonych Niebieskich Kart w latach 2022-2024.	60
Tabela 25. Ramy finansowe Strategii.....	79
Tabela 26. Harmonogram wdrażania Strategii	80
Tabela 27. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	82

Spis wykresów:

Wykres 1. Płeć: N=224.....	21
Wykres 2. Wiek: N=224.....	21
Wykres 3. Wykształcenie: N=224	22
Wykres 4. Sytuacja zawodowa: N=224	22
Wykres 5. Jak ocenia Pan/i swoją obecną sytuację materialną: N=224.....	23
Wykres 6. Jakie problemy społeczne zauważa Pan/i na terenie naszej Gminy?: N=224.....	23
Wykres 7. Jakie z poniżej wymienionych grup społecznych występują w Twojej rodzinie lub w najbliższym otoczeniu?: N=224.....	24
Wykres 8. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z Gminy?: N=224.....	25
Wykres 9. Jakie działania poprawiłyby sytuacje rodzin z trudnościami wychowawczymi w Gminie?: N=224.....	25
Wykres 10. Czy w Pana/i najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy domowej?: N=224	26
Wykres 11. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy domowej (przemoc psychiczna, fizyczna)?: N=224	26
Wykres 12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=224	26
Wykres 13. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)?: N=224	27
Wykres 14. Jaki jest Pana/i zdaniem poziom uzależnienia od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy/e-papierosy) na terenie Gminy?: N=224	28
Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol ?: N=224.....	28
Wykres 16. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?: N=224.....	29
Wykres 17. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne w Gminie?: N=224	29
Wykres 18. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie?: N=224	30
Wykres 19. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie?: N=224	31
Wykres 20. Jak często wykonujesz każde z poniżej wymienionych aktywności?: N=224.....	31
Wykres 21. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i przez dłuższy czas (tj. przez co najmniej kilkanaście dni) wymienione poniżej stany?: N=224	33
Wykres 22. Płeć: N=135.....	34
Wykres 23. Klasa: N=135	34

Wykres 24. Jak często wykonujesz każde z poniżej wymienionych aktywności?: N=135.....	35
Wykres 25. Jak często uprawiasz aktywność fizyczną?: N=135.....	37
Wykres 26. Jak często czytasz książki dla przyjemności (nie chodzi tu o lektury szkolne)?: N=135.....	37
Wykres 27. Jak często spotykasz się z rówieśnikami poza terenem szkoły (nie dotyczy wspólnego grania na komputerze)?: N=135.....	38
Wykres 28. Czy masz jakieś hobby (grasz na instrumencie, śpiewasz, rysujesz, piszesz, itp.)?: N=135....	38
Wykres 29. Czy kiedykolwiek byłeś/aś świadkiem agresji/przemocy/cyberprzemocy na terenie szkoły lub w jej obrębie?: N=135.....	39
Wykres 30. Czy kiedykolwiek byłeś/aś osobą doznającą agresji/przemocy/cyberprzemocy na terenie szkoły lub jej obrębie?: N=135.....	39
Wykres 31. Czy kiedykolwiek stosowałeś/aś agresję/przemoc/cyberprzemoc wobec rówieśników?: N=135.....	39
Wykres 32. Z jakimi zachowaniami agresywnymi/przemocowymi zetknąłeś/aś się w Twojej szkole?: N=135.....	40
Wykres 33. Jeżeli doświadczyłeś/aś agresji/ przemocy (fizycznej lub psychicznej) to ze strony jakich osób?: N=135.....	41
Wykres 34. Kogo najczęściej informujesz, kiedy doświadczasz agresji/ przemocy?: N=135.....	41
Wykres 35. Jeżeli doświadczyłeś/aś cyberprzemocy, to jakiego rodzaju była to przemoc?: N=135.....	42
Wykres 36. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?: N=135.....	42
Wykres 37. Czy kiedykolwiek paliłeś(a)ś papierosy/e-papierosy? N=135.....	43
Wykres 38. Jak często spożywasz napoje energetyczne?: N=135.....	43
Wykres 39. Czy kiedykolwiek piłeś(a)ś alkohol?: N=135.....	43
Wykres 40. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką?: N=135.....	44
Wykres 41. Czy uważasz, że na terenie Gminy łatwo są dostępne narkotyki, dopalacze?: N=135.....	44
Wykres 42. Czy kiedykolwiek próbowałeś/aś narkotyków lub dopalaczy?: N=135.....	45
Wykres 43. Czy dotyczy Ciebie problem zaburzeń odżywiania (anoreksja, napadowe objadanie się, bulimia)?: N=135.....	45
Wykres 44. Czy kiedykolwiek miałeś/aś myśli samobójcze?: N=135.....	46
Wykres 45. Czy kiedykolwiek miałeś/aś próby samobójcze?: N=135.....	46
Wykres 46. Czy kiedykolwiek dokonywałeś/aś samookaleczenia ciała?: N=135.....	46
Wykres 47. Czy uczęszczanie do szkoły wywołuje u Ciebie lęk, stres, niepokój (nie dotyczy stresu związanego z nauką)?: N=135.....	47

Uzasadnienie

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie z którym: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Zgodnie z art. 16b, ust. 2 strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społecznej;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.